

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 18.
TELEFON ŠTEV. 552.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 8.

Recepti se ne vračajo. — Oglasi po tisku.
Plamenim vprašanjem naj se priloži imenina
na odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.000.

Volilni proglas SDS.

Na tem mestu smo že opetovano ostro obsodili sedanjo vlado in njeno nedejavnost, ki se da označiti samo s »fortvivšbarijo« in večnim strahom za svoj obstoj. Ko smo prečitali volilni proglas SDS in se nujno spomnili delovanja bivše vlade PP, smo morali nehote priznati, da je poznala Jugoslavija še slabšo vlado, kakor pa je vlada RR. In ta vlada je bila vlada PP, katero je tako zvesto podpirala SDS.

Volilni proglas SDS pravi, da je treba na vsak način zrušiti sedanjo vlado, ki da je čisto neuspešna tako v zunanji, ko v notranji politiki. »Pod vlado sporazuma je zavladalo brezdušno nasilje«, »pravni red je porušen«, »korupcija je visoka«, »dvignite glavo«, »Domovina je kolonija vladajočih strank«, »davki so tako veliki, da jih ni mogoče nositi.« »vlada je zatrla vsako sled samouprave v naši državi«, »v velikem delu občin vladajo komisariji« itd. Zato mora vsak, »ki hoče, da se rešimo strankarskega uradništva«, »kdor je za enakost, za svobodo misli in za demokratično državo, v kateri caruje narodna volja«, voliti SDS in nič drugo ko SDS.

To je kratka vsebina izzivalnega proglasa SDS! Zakaj eno samo izzivanje je proglas SDS. Res je, težke napake ima sedanja vlada in le prerazumljiv je klic proti njej. Toda s kakšno pravico si upa očitati sedanji vladi napake SDS, ki je bila duša vlade PP, stokrat slabše vlade od sedanje.

Kdaj pa so se vršila večja nasilja v državi, ko tedaj, ko je vlada PP delala volitve. Ali so mar dogodki iz leta 1924 in 1925 pozabljeni? Kdo pa je premestil le iz političnih razlogov več učiteljev ko vlada PP? Brezobzirno je SDS vrgla vse velike župane, ki niso bili čisto njeni. A kateri stranki pa pripadata oba sedanja slovenska velika župana?

In korupcija? O katerih aferah pa je razpravljaj anketni odbor? Ali je mar Rade Pašič človek vlade RR?

In davki? Vsi davki, ki jih plačujemo danes in še nekaj več, so bili pod vlado PP. Kaj se torej SDS razburja?

In samouprave? Resnično, marsikaj se more očitati v tem oziru sedanji vladi. Toda neovrgljivo dejstvo je, da je sedanja vlada oblastne volitve razpisala, do čim vlada PP tega ni storila, dasi je imela obile prilike in časa za to.

In gospodarska kriza? Kaj je ta nastala čez noč? Ali se ni ta že sijajno razširjala pod vlado PP? Kaj pa je ta famozna vlada storila za njeno odpravo? Ali mar ne ravnotoliko ko sedanja vlada, namreč nič.

Divno je, če govori proglas SDS o občinskih komisarijih. Kdo pa je vendar pogazil ljubljansko avtonomijo? Ali mar ni bila to SDS? In kdo je razpustil vse druge občinske zastope po Sloveniji? Ali ni bila to zopet samo SDS?

In končno pridejo še ocvirki. Tako se ogreva SDS za nestransko uradništvo — čujte učitelji deklarasi —, dalje za svobodo misli — čujte dijaki, ki niste dobili štipendij, ker niste bili priporočeni od SDS — in še za celo vrsto drugih lepih stvari, ki jih pa SDS seveda ni poznala, ko je bila na vladi in ko jih je mogla z lahkoto uveljaviti.

Vse te stvari pozna šele sedaj, ko je brez moči in ko je že z dejanji dokazala, koliko so vredne vse njene volilne obljube. In sedaj si domišljuje SDS, da bo s svojim drznim nastopom utajila vso svojo zgodovino in se oprala s tem, da lastne grehe očita drugim.

Ampak ta nada se ne bo uresničila, ker zgodovinsko dejstvo je, da je vlada PP vladala še slabše ko vlada RR in da

Kljub uničujoči kritiki proračun vere sprejet.

Beograd, 15. januarja. Plenum finančnega odbora je pričel včeraj ob 5. in pol popoldne svojo sejo. Na dnevnem redu je bil proračun ministrstva ver. Po sporazumu med člani odbora vladne večine je predlagal Buzderlijević, da se v tem proračunu reducira 76 oseb in da, se od 7 pravoslavnih bogoslovnic ukine 2 in da se znižajo materialni izdatki za 1 milijon 200 tisoč dinarjev. V celokupnem delu finančnega odbora je torej dosedaj reduciranih 169 oseb in 7 milijonov 603 tisoč dinarjev. Nato se je otvorila diskusija.

Prvi govori Svetislav Stanković, član kluba Ljube Jovanovića in kritizira versko politiko in proračun ministrstva ver. Škandal je, da država vzdržuje cerkve in samostane, ki imajo tako velika premoženja. Navaja poedine primere. Zakaj ni minister financ storil korakov, da se 200 pravoslavnih samostanov organizira in da se vse njihovo šumarstvo postavi pod eno upravo? To bi bila velika organizacija. Število škofov je veliko. Na 6 in pol milijona pravoslavnega prebivalstva pride 26 škofov. Katoliško duhovništvo je boljše organizirano, zato je treba pravoslavne svečeništvo konstituirati. Vpraša, kaj je z vprašanjem koledarja. Imamo sedaj 110 praznikov, tako katoliških kakor pravoslavnih. Manjših praznikov je okrog 200. Tako na leto ni niti polovica delavnih dni. Zahteva reduciranje praznikov.

Ako se to zgodi, bo glasoval za proračun.

Smodej kritizira vprašanje etatizacije cerkvene imovine in zahteva deetatizacijo. Cerkev morajo biti avtonomne. Vprašuje zakaj imajo pravoslavne cerkve večje ugodnosti od drugih. Je proti temu, da bi bili svečeniki državni uradniki. Protestira proti dvema Božičema, proti postavljajo, medtem ko ima rodbina pravoslavnega svečeništva penzijo.

Milan Groh tudi kritizira proračun. V ministrstvu ver je namesto enega honoranega uradnika 60. Treba jih je reducirati. Cerkev naj žive od dohodkov svojih župljanov, ker je to vprašanje vesti. Protestira proti dvem Božičema, proti dvem Velikim nočem, proti dvema Novima letoma itd. Zakaj se zdravi in mladi ljudje mučijo v samostanih, a bi lahko bili koristni državi.

Juraj Demetrović pravi, da je ministrstvo ver odveč in ne razume, zakaj se ne odpravi. Vprašanje, kaj je s konkordatom in zakaj se ne dajejo o tem nikaka obvestila.

Minister ver Vujić odgovarja na pripombe govornikov in trdi, da se imovina cerkva ne razsipava, temveč uporablja v humanitarne in dobrodne namene. Prosi, da se proračun sprejme. Pri glasovanju je bil proračun ministrstva ver sprejet s 13 proti 4 glasovom.

Tudi Anglija hoče izolirati Jugoslavijo.

Berlin, 15. jan. Vzlic demantijem angleških službenih krogov doznava »Vossische Zeitung«, da dela Anglija na to, da obkoli Jugoslavijo in da jo izolira, da bi tako oslabil vpliv Rusije na Balkan. V to svrhu podpira angleška diplomacija Italijo in Madjarsko in si prizadeva, da pritegne v to kolo tudi Rumunijo.

SAMO ZA RUMUNSKI PETROLEJ GRE.

Praga, 15. jan. Praški listi potrjujejo pisanje berlinskega tiska v pogledu pri-

zadevanja angleške diplomacije in omejnajo, da hoče Anglija eksploatirati rumunske petrolejske vrelce. Vsa akcija angleške diplomacije meri na to, da se polasti rumunskega petroleja.

CHAMBERLAIN SE SESTANE Z MUSOLINIJEV 20. T. M. V RIMU.

London, 15. jan. »Morning Post« potrjuje vest, da se bo Chamberlain sestel z italijanskim predsednikom vlade Mussolinijem najbrž 20. t. m. v Rimu.

OPOZICIJA JE UVERJENA, DA IZPADEJO OBLASTNE VOLITVE ZA NJO UGODNO.

Beograd, 15. jan. Razen seje večine finančnega odbora, ki se je vršila dopoldne, ni nikakih dogodkov v političnem življenju.

Beograščani so veselo pričakali Novo leto in se v pisarnah, dasi je bil delavni dan, ni delalo. Politiki so se sestajali na neobvezne razgovore, a ti razgovori so se pletli samo o oblastnih volitvah. Še vedno se prav mnogo komentira Radićevo povojanje po Dalmaciji.

Opozicija smatra, da bodo imele oblastne volitve več pomena, kakor se je prvotno mislilo, ker bodo postale politično merilo za razvoj situacije. Očividno je, da se bo na osnovi tega ustvarila širša kombinacija, zlasti ko se po volitvah duhovi pomirijo.

BODRERO IN PELEGRINETTI SE INFORMIRATA.

Beograd, 15. januarja. Minister zunanjih poslov dr. Perić je odpotoval v Šabac, da tam proslavi Novo leto v Krogu

svoje družine. Danes dopoldne se po vrne v Beograd.

V teku včerajšnjega dopoldne je prišel v ministrstvo zunanjih poslov italijanski poslanik Bodrero. Posetil je pomočnika ministra Markovića. Pozneje je Bodrero izjavil, da je šel čestitat Novo leto in izrazit sočalje ob smrti dr. Rybára.

Toda v političnih krogih se temu posetu, kakor tudi drugim posetom, pripisuje političen značaj in se navaja, da je Bodrero posetil pomočnika ministra, da se informira o našem držanju v poedinih vprašanjih zunanje politike, zlasti v vprašanju bližnjih pogajanj med Italijo in Madjarsko, o katerem se v javnosti mnogo govori.

Tudi papežev nuncij Pellegrietti je posetil Jovana Markovića. Ta poset je imel poleg čestitanja k Novemu letu svrha, da se Marković razgovori o vprašanjih, ki se nanašajo na konkordat in na »avod sv. Hieronima. Od zunanjih poslaništev je posetil pomočnika ministra zunanjih poslov tudi grški poslanik Polihroniades.

VPRAŠANJE ZELEZNIH VRAT.

Dunaj, 15. jan. Danes se sestane mednarodna podonavska komisija na izredno zasedanje. Po versailski pogodbi se ima ta komisija zanimati za vprašanje železnih vrat. Rešitev tega vprašanja je prepuščena sporazumu Jugoslavije in Rumunije. Ta sporazum se bo sedaj utrdil v obliki pogodbe.

Bolgarski list o zbliznanju z Jugoslavijo.

Sofija, 15. januarja. Radikalno »Slovo« skuša razsvetliti jugoslovensko-bolgarske odnose in navaja ob tej priliki, da »solidarnosti balkanskih držav ne more biti govora, dokler se ne preneha s tem, da bi se balkanski narodi delili v dve kategoriji, ker je medtem, ko se enim odrekajo vse pravice in se jim nalagajo nemogoče dolžnosti, drugim svobodno, da denacionalizirajo narodne manjšine. V takih prilikah slabejši vedno išče zaščito tam, kjer se mu nudi. Bolgarska si prizadeva v tem času najti zaščito pri Ligi narodov. Ako beogradska vlada želi, da se s posebnimi pogajanjimi približa Bolgarski, je na njej, da stori prve korake za jugoslovensko-bolgarsko zbliznanje.

MINISTER SZTERENY O ODNOSAJIH MADJARSKE DO JUGOSLAVIJE.

Budimpešta, 15. januarja. Bivši madjarski minister za trgovino Sztereny je napisal v listu »Pester Hirap« članek, v katerem pravi, da ima Madjarska v vidu tri izhode na morje: Reko, Split in Galac. Madjarska se zavzema za prvo solucijo, ker je Italija prva obnovila zveze z Madjarsko in je že l. 1920 ponudila madjarski vladi reško luko kot bazo za madjarsko trgovino. Pri zadnjih pogajanjih z Jugoslavijo je bila pač vzeta v ozir kombinacija s Splitom, a je Sztereny mnenja, da zaostaja Split mnogo za Reko. Zato je treba opustiti to kombinacijo kakor tudi kombinacijo z Galacem. Glede pogajanj z Italijo o Reki, pravi Sztereny, je treba, da se Italija in ravno tako tudi Madjarska sporazumeta z Jugoslavijo zaradi tranzita. Sztereny veruje, da se bo sporazum med obema zainteresirancema lahko dosegel, in ni izključena možnost, da bi se pri tej priliki lahko vzel v poštev tudi Sušak.

DIPLOMATIČNI ODNOSAJI MED MEHIKO IN WASHINGTONOM PRERGANI.

Newyork, 15. januarja. Kakor javljajo, so prekinjeni odnosi med Mehiko in Zedinjenimi državami.

MADJARSKI RAČUNI.

London, 15. jan. »Daily News« doznava, da grof Bethlen ne namerava izvesti z Mussolinijem pogajanj za sklenitev prijateljskega pakta z Italijo, ker bi to škodovalo madjarskim interesom. Madjarska želi samo rešiti vprašanje svobodne cone na Jadranskem morju in pred tem naprositi Jugoslavijo, da v to privoli.

Ni izključeno, da se v resnici sedaj ne bo sklenil pakt prijateljstva med Madjarsko in Italijo, ker si Madjarska hoče najprej izposlovati od Jugoslavije koncesijo za prevoz svojega blaga čez jugoslovensko ozemlje. Šele nato bi mogla Madjarska razpravljati z Italijo o zvezi.

ZOPET RUMUNSKI DEMANTI.

Bukarešta, 15. jan. »Timineata« protestira proti širjenju vesti, da bo Rumunija izpremenila svojo politično orientacijo. Rumunija bo še nadalje vodila tako zunanjo politiko, kakor jo je vodila dosedaj.

CURTIUS VRNIL MANDAT.

Berlin, 15. januarja. Curtius je sinoči vrnil mandat za sestavo vlade predsedniku republike Hindenburgu.

VBERLINU OBOLELO 35.000 LJUDI NA GRIPI.

Berlin, 15. januarja. Dosedaj je obolelo na gripi 35.000 ljudi.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Dr. Rybaru -- v spomin.

V državnem zboru dunajskem smo sedeli v isti klopi dr. Rybar, dr. Gregorin in moja malenkost. Poleg nas Srb — dr. Baljak. Neposredno pred nami so bili Dalmatinci ter dr. Masaryk s svojimi tovariši.

Nas tri »napredne in nacionalne« Slovence je družila ista miselnost, isto nacionalno politično in družabno naziranje. Predsedstvo zbornice nam je nehote nakazalo sedeže drug poleg drugega. Vezali so nas stalni stiki in prijateljsko občevanje.

Nismo pa bili do ustanovitve Jugoslovanskega kluba v istem klubu.

Ko smo se po volitvah 1. 1911 poslanci sešli v državnem zboru, je dr. Šušteršič nameral ustanoviti enoten klub vseh Jugoslovanskih poslancev ali vsaj zvezo vseh jugoslovanskih klubov. Morda je imel pri tem najboljšo namene. Domnevali pa smo, da hoče to storiti no želji vlade same, ki bi na ta način lahko openirala s klubom 36 poslancev ter se mu oddolžila s podelitvijo ministrskega portfelja. Kandidat za ta portfelj bi bil seveda sam dr. Šušteršič.

Bilo je dokaj razpoloženja za stvoritev takega enotnega kluba. Oklevali so poslanci iz Dalmacije, kolikor jih je bilo v Slovanskem-hrvatskem klubu in ki so imeli svoj Dalmatinski klub. Vendar so bili tudi oni za vstop v enotni klub s pogojem, da se njihove jugosl. poslancev ne izloči ter da vsi pristanejo na sproženi načrt. Dr. Rybar je posredoval med posidnimi skupinami.

Od izvršilnega odbora Narodno napredne stranke in Ljubljani pa sem dobil »gebundene Marschroute«, to je, da se ne smatra za umestno, da se priključim dr. Šušteršičevemu klubu. S tem je bila misel pokopana. Pridružil sem se iz oportunističnih razlogov kot reden član Češkemu klubu. Dr. Rybar in dr. Gregorin pa sta ostala izven vsake klubске zveze kot »divjak«.

Dr. Rybar je užival v dunajskem parlamentu pri vseh strankah velik ugled. Svojih odličnih sposobnosti sicer ni mogel razviti v raznih odsekih, kamor so le klubi smeli pošiljati svoje odposlance. Toda njegovi nastopi kot govornik v javnih sejah so vedno vzbujali vsesplošno pozornost. Dr. Rybar ni nikoli govoril praznim klopem. Poslanci vseh strank so se zgrinjali krog briljantnega govornika. Govoril je brez mnoge priprave, prosto in brez spisanega koncepta.

Nemščino je obvladoval izborna kakor svoj materni jezik. Imel je redke jezikovni dar. Pravili so mi, da je bil izmed vseh občinskih svetovalcev tržaških dr. Rybar, ki je govoril najlepšo italijanščino. S Čehom je govoril češki.

Njegovi govori niso toliko blesteli po kratosti in razeologiji, kakor po stvarnosti in prepričevalni logiki, ki je bila za vsakega poslušalca naravnost neodoljiva. Nacionalni interesi našega naroda so imeli v dr. Rybaru — poslancu najboljšega zagovornika. Kot tak se ni zadovoljil samo s tem, da je tuintam stopal na govorniško tribuno, še mnogo več je koristil, ko je iskal osebnih stikov z vodilnimi parlamentarci, tudi naših narodnih nasprotnikov, jih informiral o nepotvrjenem stanju naše nacionalne pozicije ter jih skušal prepričati.

Kot poslanec in kot mandatari svojih volilcev je bil nad vse vesten. Zanimaril ni nobene naloženih mu intervencij v ministrstvih in centralnih uradih in menda se nihče ni mogel pritožiti, da od dr. Rybara ni dobival točnih odgovorov na svoje dopise.

Med vojno je moral obleči oficirsko suknjo. Vsi napor, da bi se ji otresel, niso nič držali. Večkrat mi je potožil, da ga imajo zaznamovanega s p. v. (politisch verdächtigt) ter da po tem tudi ravnajo z njim. Neki komandant je izdal celo povelje, da je nadporočnika dr. Rybara komandirati »auf einen exponierten Posten«. S kakšnim namenom, je jasno.

Meseca januarja 1917 mi je z ozirom na »Slovenčev« vest, češ, da je skupni nastop vseh slovenskih poslancev zagotovljen, pisal

pismo, v katerem pravi med drugim: »Ne vem, ali sem valed nastopa vojaške službe poslansvo izgubil, ali pa sem vsled odsolnosti prežil kako tozadevno vest, vsekakor moram izjaviti, da mi o kakem takim sporazumu, vsaj kar se mene tiče, absolutno ni nič znano. Dosedaj me ni nihče vprašal in nihče obvestil. Prosim Te torej vljudno, da me obvestiš, kaj je na stvari. Vest se mi zdi tudi iz drugega razloga čudna. Govori se namreč v njej tudi o pristopu vseh hrvatskih poslancev. Kaj pa oba Srba? Prosim te tudi v tem oziru pojasnila. Ako sem še poslanec, kar skoraj dvomim, pridržujem si po dobljenih informacijah svoje postopanje. Zdi se mi, da se ona »Slovenčeva« vest nanaša le na doseženi sporazum med Šušteršičem in Krekom in da smo mi drugi — quantité négligeable.«

Skoro istočasno pa sem prejel iz Zagreba pismo dr. poslanca prof. Vjekoslava Spinčiča, ki je bil za nekakšnega parlamentarja med Hrvasko-slov. klubom in ostalimi poslanci. Sredi vojne, v najbolj kritičnem času, o božiču 1. 1915, sem bil prejel od prof. Spinčiča vabilo, naj se udeležim sestankov hrv. slov. kluba v državnem zboru ter da naj svojo udeležbo naznamim g. dr. A. Korušcu v Maribor. »Znate, da bi bilo to drago meni in drugim,« zaključuje prof. Spinčič svoje pismo.

Z dopisom od 7. januarja 1917 mi torej poroča prof. Spinčič, da so »odločili brez ugovora jednoglasno, da se v bodočo sednico hrv. slov. kluba pozove Vas i dr. Rybara.« Nisem ni malo dvomil, da se pozivu odzovete i sedaj imam t potrjeno v Vašem cenjenem pismu z dne 4. t. m. Menda se ne bode pravilo mnogo razlike v klubu: v njem bodeмо glavno Slovenci i Hrvati. V koliko bodo v njem skupine, mene bode veselilo, da stopite v naš »Narodni klub«. Tako je tudi glede dr. Rybara. Jednako se misli tudi s člani Dalm. kluba. Z njimi se sedaj težko občeje. A gotov sem, sodeč po njihovih prejšnjih izjavah, ko še ni bilo takega imperativa kakor je sedaj, da stopijo v jedno kolo. Ni jedan, pa ni oni, kojega omenjate (dr. Šušteršič), nima pravice davati nikakvih obljub — izjav, dokler klub ne odloči.«

Mogel sem torej dr. Rybaru dati točno pojasnilo, kako je s stvarjo. Ko je bil leta 1917 sklican državni zbor, sva z dr. Rybarom stopila v »Narodni klub« (dr. Gregorin je bil kot član Jugosl. odbora izven države) in takoj na to je prišlo do ustanovitve Jugosl. kluba. Ob formulaciji najniške deklaracije je dr. Rybar intenzivno sodeloval. Izrekel je, da je v deklaraciji bolj poudariti »prirodno pravico, čeprav nima nič proti temu, da se trenutno naglašata tudi hrvatsko državno pravo. Naši mladi državci je dal dr. Rybar po-žrtvovalno in nesebično na razpolago svoje talente in svoje zmožnosti. In še mirovna konferenca v Parizu ni zadovoljila naših naravnih zahtev, to čisto gotovo ni bila krivda dr. Rybarjeva. Na delu so bile višje sile, ki je z njimi bil v temperamentni borbi. Prav tako je imela naša država ob svojih pogajanjih z Italijo v dr. Rybaru izbornega in neupogljivega advokata. V ministertvu za zunanje zadeve je z odhodom dr. Rybara nastala vrzel. Ne vidim nadomestila zanj, ki je verziran pravnik obvladal poverjeno gradivo, mednarodne pogodbe, kakor nihče.

Poslednji njegov dopis meni je datiran od 18. decembra 1926. V njem mi daje dragoceni podatki glede pravic naših dvolastnikov ob italijanski meji. Tudi mi piše, da je drage volje pripravljen podpirati prošnje Glasb. Matice zaradi pomoči njenemu pevskemu zboru ob njegovih nameravani turneji na Poljsko.

Nedostaje mi besedi, ki bi z njimi izražal globoko bolelost, ne samo njegovih prijateljev, ampak vsega naroda vsled prerane izgube tega vrliga značaja in najzvestejšega sina svojega naroda. Rečem samo, škoda, škoda zanj!

Dunajsko pismo.

SVETOSAVSKA ZABAVA. — DOPISNIKU V »SLOVENCU«. — MAŠA N. v »JUTRU« O DUNAJU. — PROSIM RESNICNO POROČATI — † DR. OTOKAR RYBAR!

Na Dunaju, 13. januarja 1927.

Priprave za veliko letošnje Svetosavsko zabavo so dovršene. Veličastni prostori bivšega Schwarzenbergkazina na Ringu so najeti in program je sestavljen. Brez dvoma bo letošnja zabava na višku v umetniškem pogledu in najsjajnejša reprezentativna prireditve naše kolonije, na katero bomo mogli biti ponosni. Tudi udeležba iz diplomatskih krogov in iz dunajske elitne družbe bo številna. — Tamburaški zbor naše »Prosvjete« nastopi po dolgem času zopet pod vodstvom svojega odličnega zborovodje in skladatelja Viškoviča, ki je okreval od težke bolezni. — Znana virtuozinja na goslih Marija Mihajlovičeva bo svirala Josipa Stolza »Jugoslovenske igre i pjesme«. Pevske točke sta prevzela koloraturna pevka Karmelija Miletić in odlični član državne opere Nikola Zec.

Ta večer pa se nam predstavi tudi sloveči »Plastiški balet Klavdije Isačenko«, četvrtica slavnih plesalk, ki že četrto leto zbujajo občudovanje vse Evrope. Pred seboj imam izvlečke kritik iz 86 velikih nemških, francoskih, angleških, italijanskih listov, ki ne morejo dovolj občudovati njihove umetnosti. Tako je n. pr. pisal »Vorwärts« 1. oktobra 1923 med drugim:

»Als plastisches Ballet bezeichnet die Russin den Typus ihrer Tänze. . . Und diese Leistung ist in ihrer Art vollkommen und unübertrefflich. Leichte, spielerische Anmut, Seufzer und Klage, ekstatischer Jammer, Frühlingajubel und fließende Tränen, tänzelnder Reigen, stampfender Kriegsmarsch, feierlicher Tempeltanz und die visionäre Erscheinung einem Götzenbildes für diesen weiten Kreis teils schlichter, teils komplizierter Empfindungen und Stimmungen steht

jedesmal der Klarste und erschöpfendste Ausdruck zur Verfügung. V takem stilu so pisana vsa poročila svetovnih listov.

Na Svetosavsko zabavo se nam obetajo torej izredni užitki, ta večer bo ponos naše dunajske kolonije. Hvala predsedniku hon. konzulu Josimoviću za dosedanje delo, ki bo venčano na praznik sv. Save.

V »Slovencu« na zadnji strani minulega leta sem čital dopis iz Ljubljane, ki se peča z razmerami na dunajskem poslanstvu. Vidi se mi, da je dober poznavalec tukajšnjih razmer in nihče mu ne zameri, ako svoje vtise tudi pošteno pove naši javnosti. Ne zdi se mi pa ravno umestno, da se obrega od mene, češ, da bi moral ravno jaz že pred njim dragati v sršenja gnezda na tuk. poslanstvu, namesto, da hodim kakor mačka okoli vrele kafe v svojih dopisih v »Narodnem Dnevniku« in »Obzoru«, ki jih sicer rad čita. Nočem v ničemur ugovarjati njegovim poročilom o Dunaju, rečem le toliko, da ni nikjer zapisano, da moram ravno jaz okrcati vse, kar je graje vredno in potrebno, kajti jako rad prepuščam tudi drugim rodoljubom zasluge na izboljšanju razmer, ki so izboljšanja potrebne. Rad pa potrjujem, da »Slovenčev« dopisnik ni prav nič pretiral in da sem sam imel že čisto priliko slišati, kako so se naši ljudje pritoževali proti enakim razmeram ne le na Dunaju, marveč še v veliko večji meri drugod. Poklicanih faktorjev, naloga je, da se kritikovane razmere popravijo tako, kakor je prav in kakor zahteva eminentni interes naše države. — Dopisniku »Slovenca« želim mnogo vspeha, mene pa naj le pusti na miru, ker

tudi jaz napravim po svoje — svojo dolžnost do naroda in domovine!

V »Jutru« sem dobil ljubezno tekmovalko v dopisni z Dunaja, geno. Maša N., kakor se je podpisala v novoletni številki, ki mi je prišla v roke, prva številka tega lista na Dunaju. Ne vem, kaj je pisala poprej, ali s tem pismo se mi je predstavila za navdušeno čestitko Dunaja. In kakor zna hvaliti in občudovati lepote Dunaja in vsega, kar nam to svetovno mesto nudi, rovpela se je celo do izjave, »da se čuti, kadar se vrne v Ljubljano, nekako iztrgano iz novega časa in presajeno v ambijent, kjer se je čas ustavil in zadržal.« Tako avstrijanka je ta moja ljubezniva tekmovalka na Dunaju! — Ko sem včasih opisoval premmoge prednosti Dunaja pred drugimi velenostmi Evrope, in teh ni malo, sem susal dovtip, da je stari A. G. zašel med avstrijake. Zato me veseli, da me je vrla gena, Maša N. tako korenito potolkla. — Ko so moji otroci prečitali njene slavospeve o tukajšnjemu plesanju, so mi rekli, da je vse do pike res, in pripomnili so: »Ti papa in mama se morata tudi vpisati v plesno šolo, ne bosta najstarejši par med mnogimi pari, ki plešejo prav tako: navdušeno, iz prepričanja, iz veselja, iz zdravega nagona izživeti se, razigrati, kakor lepo slika gospodična Maša v Jutru. Ne, toliko pa Dunaj le ni vplival na me, kakor na ljubezno dopisnico drugega ljubljanskega dnevnika! Sicer ji želim, da se na Dunaju navduši za misijonsko delo v Ljubljani, da ne omaga, ko bo hotela zaspano prestolico Slovenije malo razrukati, da ne bo tako zaspana pri plesanju in tudi pri — vse koristnejšem narodnem delu.

»Jutro« 9. t. m. je poročalo o sklepu Nacionalnata, da se avstrijski šolski zakon razširi tudi na Gradišče, nekako tako, kakor sem pisal v »Narodnem Dnevniku« in »Obzoru«, ali dostavilo je nekaj svojih misli, ki jih ne morem odobravati v interesu naših manjšin. Tam sem čital: »Sedaj se je spravila avstrijska vlada na Hrvate v Gradišču. — Državni zbor je sklenil, da se državni šolski zakon razširi tudi na Burgenland. — Tako izgubijo občine svojo moč nad šolo, učiteljstvo pride pod politično oblast in tako se bliža konec hrvatski šoli v Gradišču. Tako krivično stopa avstrijska vlada.« — Iz mojih poročil je vendar jasno, da tu nimamo opravila z avstrijsko vlado, marveč z vse drugačnimi faktorji. Za naše Hrvate v Gradišču je bilo to dobro, da jih doselej ni pritiskala ne avstrijska in ne domača burgenlandska vlada in nič bolj si ne smemo želeli, da bi se dosedanje stališče obeh do Hrvatov ne spremenilo, marveč samo poboljšalo v smislu, ki se dobro razvija. Prosim naše liste, da so previdni v poročilih o naših manjšinah v Avstriji in da ne skušajo moja poročila nadkriti s trditvami, ki ne odgovarjajo povsem resnici. Na Koroskem imamo opraviti s korosko vlado in ta je vse kaj drugega nego vlada v Gradišču.

Ko sem gornji del današnjega dopisa že dokončal, mi je neprijetno dirnila v oči vest tukajšnjih jutranjih listov, da je sinoči umrl v Beogradu naš — dr. Otokar Rybar. Še večeraj sem ves vesel pisal njegovi gospi soprogi, kako me je razveselila vest »Edinosti« prejšnjega dne, da je kriza prestana in je nade na popolno ozdravljenje. Danes pa žalostna vest o smrti tega našega odličnega moža! Na dan Pašičeve smrti sem bil pri njem in naredila sva cel načrt o bodočem delu za naše nesrečne rojake. Bil je polen najboljših nad, da se bo dalo ob sprejemnem režimu mnogo več delati in doseči, da se najdejo tu potrebna sredstva itd., a danes leži ta naš odlični rojak na mrtvaškem odru. Drugi dan sva bila z g. Ivanom Hribarjem v njegovi hiši na obedu in bila sva priči, kako lepa harmonija, kolika sreča vlada v tej odlični naši narodni rodbini. Kdo naših narodnih delavcev ne pozna njegove gospe soproge, njenega dela v minulih desetletjih našega najuspešnejšega narodnega življenja? Pa dva čvrsta sinova in milo hčerko sem vesel opazoval v tej domači sreči! Danes je tam najgobja žalost! Bog Vas potolaži vse, ki ste tako hudo udarjeni!

Naše časopisje gotovo po vrednosti oceni pokojnikovo življenje in delovanje, ki sem mu bil vrstnik in sodelavec, in zato toliko zavestneje občutim veliko izgubo, ki je zadela ves naš narod.

In tako odpada list za listom iz dobe naše narodne renesanse, ki je prepolna najlepših vzgledov plodnega dela za blagor naroda!

Slava spominu dr. Otokarja Rybara!

A. G.

Angleži spoznavajo Madjarsko.

Pred kratkim je objavil londonski mesečnik pod naslovom »Pota madjarske propagand« pod naslovom »Pota madjarske propagand«. Članek je zlasti zanimiv vsled tega, ker dokazuje, da so v zadnjem času tudi Angleži pričeli spoznavati Madjarsko v pravi luči. Dosedaj se je Madjarska slikala na Angleškem vedno kot država, ki je vsa prežeta od miroljubnosti, ki pa ne more napredovati, ker jo tišči Trianonski dogovor.

S to lažjo pa je v uvodoma omenjenem članku avtor Gedye, bivši dopisnik »Times«-a, temeljito obratunil.

Gedye sicer ne taji, da je Trianonski dogovor zadal Madjarski težke udarce, pač pa odločno dvomi, da bi se Madjarom, ki žive v drugih državah, godilo slabše ko doma. Zakaj ves madjarski narod ječi pod vlado latifundistov. Od jutra do večera dela kmet in za to dobi okoli 10 dinarjev in več ko 8 in pol milijonov jutrov zemlje, ena tretjina vse Madjarske, je last 1130 latifundistov. Seveda je to tudi najplodnejša zemlja. V avtomobilih se vozijo ti bogataši skozi vasi in kmetje stoji ob cestah, klobuke ponizno v rokah in po-

ljubejuje svojim gospodarjem roke, če jim ti sploh dovolijo to milost.

Nato razpravlja Gedye o madjarski justici in pravi, da je to ena najbolj škandaloznih justic na svetu.

O vsem tem pa angleška javnost skoraj nič ne izve, ker je madjarska propaganda naravnost sijajno organizirana.

Takoj po prevzemu ministrskega predsedništva je dobil grof Bethlen ta-le moder nasvet: Zasigurajte si podporo City in Wall Streeta (finančnih središč v Londonu in Newyorku) in anglosaški tisk bo moral pisati za vas.

Bethlen je ta nasvet v polni meri upošteval in kmalu nato je dobila Madjarska tudi ameriška in angleška posojila. Podlaga za madjarsko propagando je bila s tem ustvarjena. Grofa Bethlena so po vseh angleških listih proslavljali kot moža trde in odločne roke, ki je edino v stanu obvarovati Madjarsko pred komunistično revolucijo. Če je hotel kdo pisati kaj neugodnega o Madjarski, so vedno to preprečili angleški bankirji, ker bi vsaka slaba vest o Madjarski škodovala Bethlenu in bi bila s tem nevarnost za povratek komunistov narasla. Če bi pa prišli komunisti v Madjarski na krmilo, potem bi bil tudi izgubljen ves oni lepi denar, ki so ga investirali anglosaški bankirji.

Tako je madjarska vlada mogla brez škode prenesti falzifikatorsko afero in vse druge nečednosti in bila je skoro tako močna, da je mogla s polnim učinkom klevetati svoje sosede, zlasti pa države Male antante.

Sedaj pa prihaja tudi na Angleškem polagoma resnica o Madjarski na dan in nujno potrebno je, da bo to znala tudi naša vlada izrabiti. Ampak ali smo mi sploh imeli kdaj vlado, ki misli na zunanjo propagando?

Prosveta.

Dijaška in mladinska predstava v ljubljanski drami. Danes v soboto popoldne ob 16. uri se vprizori v drami zadnjikrat v letošnji sezoni Golieva božična pravljica »Peterčkove poslednje sanje«, pri kateri sodeluje balet in muzika dravske divizijske oblasti. V vlogi očeta Hrasta nastopi član ptujskega gledališča g. Kauker. Predstava se vrši pri izredno znanih cenah.

Delavska predstava v operi. Prva delavska operna predstava se vrši danes v soboto ob pol osmih zvečer. Poje se Rossinijeva komična opera »Sevilski brivci« z go. Lovšetovo, gg. Banovcem, Betetom, Jankom in Zupanom v glavnih vlogah. Cene so izredno znižane in uprava vabi vse k največjemu posetu te predstave.

PEKING, GLAVNO MESTO CANGTSOLINA.

Nasproti pekinškemu gledališču Cilumen sta na eni najživahnjejših cest Pekinga že več dni natakneni dve glavi na kandelaber.

Dva Cangtsolinova vojaka, katerih je v okolici Pekinga približno 40.000, sta silila v gledališče in ko so zahtevali od njiju vstopnice, sta potegnili revolverje in ustrelila v zrak. Vojaške oblasti so napravile z njima kratek proces. Se tisto noč sta bila usmrčena, njuni glavi pa sta natakneni v svarilo na kandelaber pred gledališče. Kitajski časopisi so prinesli o tem le kratke beležke, angleški in francoski pa so priobčili daljše članke, v katerih so z zadoščenjem omenjali ta dogodek.

Pred stebni z lepaki stoje Kitajci in s smehom čitajo svarilne razglase. Smejejo se veselo in prisrčno. To in oni zagonetni smeh, ki ga kažejo Kitajci in Japonci tujeu. Ne, to je pošten smeh delavnega človeka, kulija, ki je navajen, da sprejema s smehom vse dogodke svoje trde usode. Smeh, to je zakon pekinške ceste. Če pribuči avto in dvigne oblake prahu, tedaj umaknejo kuliji svoje rikše (samokolnice) s smehom na stran in tu s tako sprtnostjo, da skoro nikdar ne pride do večjih nesreč.

Po cestah kriče in zmerjajo trgovci, ki razprostrote svoje blago po stopnicah, trotoarjih, v šotorih ali pa kar po tleh. Dragoceni predmeti se prodajajo v prodajalnah, toda ljudje ne kupujejo preveč. Največ gneče je v prodajalnicah s svilo, kjer trgovci prav spretno goljufajo svoje odjemalce. V trgovinah so odjemalci postreženi s krepčilo pijačo.

Drugo sliko nudijo male ulice, ki so pravzaprav le ilovnate steze. Sivi zidovi se dvigajo na obeh straneh in v vsakih dvajset metrov se nahajajo sive lesene duri. Nekatera vrata so rdeče pobarvana in okrašena s kovinskimi ornamentami; to so hiše bogatašev.

Kitajska hiša je majhen svet zase. Dolga hodniki obkrožajo malo dvorišče. V stavbah krog dvora se nahajajo sobe in sprejemnica. Odzadaj se nahaja drugo dvorišče ter poslopja z jedilnicami in delavnicami in končno še tretje dvorišče s spalnicami. Če upoštevamo to čudno razvrstitev prostorov v vsaki hiši, potem se ne čudimo ogromnemu obsegu mesta, ki šteje komaj milijon prebivalcev.

Peking je prepreden s celo vrsto zidov. Kakor ločijo debeli zidovi hiše od ceste (kot varstvo proti hudobnim duhovom), tako ločijo visoki zidovi Pekinga v pet mest, iz katerih obstoja Veliki Peking. Ti zidovi so zelo podobni vojaškim utrdbam. Središče Pekinga je obdano z rdečim zidom. To je mesto, kjer so stoletja živeli kitajski cesarji in kamor je bil poprej vstop prepovedan; to je »prepovedano mesto«.

»Evropsko mesto«, to je poslaniški okraj, ki se nahaja med »kitajskim« in »Madžuc« mestom. To je košček Evrope z modernimi poslopji in z evropskimi navadami. Tu teče življenje normalno in mirno; sem ne seže državljanska vojska.

Vojska je tam za velikimi mesti, tam, kjer nazonanjata obe glavi na kandelabru, da se v deželi nekaj groznega godi.

Stališče naših Nemcev.

Maribor, 12. januarja.

Koalicija, ki so jo utemeljile SLS in NRS z mariborskimi Nemci, je danes predmet ostrih napadov v strani »demokratskih« in »naprednih« šovinistov. Ker širši slovenski javnosti ni znano, da so Nemci v Sloveniji nedavno temeljito revidirali svoje dosedanje stališče napram dejanskemu položaju, sem posetil predsednika »Političnega in gospodarskega društva Nemcev« v Sloveniji, g. dr. Mühlisen-a, da mi obrazloži svoje politične smernice. V kratkem, pristržnem razgovoru je izjavil na moja nastopna vprašanja sledeče:

I. V večrajšnji številki »Narodnega Dnevnika« je obelodanil znani manjšinski publicist dr. Morocutti načelno važen članek o novem kurzu v politični organizaciji naših Nemcev. Ker »Cillier Zeitung« te spremembe še ni zabeležila, utegne slovensko javnost zanimati, kako si predstavljate g. predsednik, politično, kulturno in gospodarsko sodelovanje s Slovenci.

»Kot prebivalec Slovenije so Nemci gospodarsko z večinskimi narodom Slovencev tako tesno povezani, da morejo le dvoje: skupno procvitati ali pa skupno propadati. Nemci želimo sodelovati pri gospodarski stavbi Slovenije, za to pa potrebujemo primerno zastopstvo v avtonomnih korporacijah. Kultura je naravna cvetka zdravega gospodarstva. Njen razvoj tako pri večinskem kakor pri manjšinskem narodu je zasiguran, ko se bo v najširših ljudskih plasteh rodilo spoznanje, da je potrebno medsebojno spoštovanje in medsebojna opolnitev v kulturnem smislu. Politika Nemcev v Sloveniji je le zastopnica kulturnih in gospodarskih zahtev. Če bodo Slovenci te zahteve uvaževali — zdi se mi, da je sedaj pot odprta! — potem se bodo interesi obeh narodnosti v okvirju dveh slovenskih oblasti krili.«

II. Namerava-li »Politično in gospodarsko društvo Nemcev« v kratkem kako akcijo v Avstriji, ki bi moralno silila tamošnje kroge, da se izpolnijo kulturno-politične zahteve koroških Slovencev?

»Politično in gospodarsko društvo Nemcev« v Sloveniji je v decembru leta 1925 naslovlilo obširen memorandum na koroški deželni odbor. Spomenica se je dostavila tudi jugosl. ministroma za notranje zadeve in prosveto in s tem je bila dana vzpodbuda za šolsko in kulturno avtonomijo koroških Slovencev. Kot tuzemska politična organizacija dalje ne moremo iti, omejili smo se na to, da zainteresiramo vodilne osebnosti v političnem in kulturnem življenju Avstrije za to zadevo. Kakor doznavamo, se pripravljajo v Avstriji in Nemčiji okvirni zakon za podelitev šolske in kulturne avtonomije vsem narodnim manjšinam. Obžalovat je, da naša vlada do danes ni izrazila svojega načelnega stališča napram manjšinskemu vprašanju, čeprav je ta problem pri nas aktualnejši kot v katerikoli drugi državi Evrope.«

III. Smatrate-li, g. predsednik, manjšinsko-politični aktivizem, kakor se zrcali v sodelovanju Nemcev v ČSR, kot sredstvo taktike ali kot cilj sleherne realne manjšinske politike? Ali je recidiva izključena?

»Manjšinski aktivizem je tista črta, na kateri si more narodna manjšina pridobiti zaupanje večinskega naroda. Ko je zaupanje v manjšinskovernost napram državi podano, v trenutku, ko se rodi spoznanje o koristi sodelovanja s strani manjšine, ni več nobene ovire za priznanje in izpolnitev kulturnih zahtev narodne manjšine. Le popolno razočaranje, odklonitev delavoljne manjšine, bi utegnilo ustvariti atmosfero, ki bi silila voditelje vsekakov k začasni opustitvi aktivizma.«

F. G.

Nagrade pri Mestni hranilnici.

»Jutro« št. 1 z dne 1. januarja 1927 je objavilo sledečo notico.

»Nagrade pri Mestni hranilnici. Minister trgovine je novemu gerentu Mestne hranilnice odvetniku dr. Marušiču določil mesečno nagrado 6000 Din. Dosedanji gerenti so opravljali ta posel brezplačno. Dr. Marušič zopet je namestil odvetniškega koncipijenta dr. R. Ravniharja proti izredni nagradi za nekakega višjega pregledovalca računov v Mestni hranilnici. Oba gospoda sta se delegirala v imenu Mestne hranilnice na čelo posebnega upniškega odbora »Slavenske banke«, kateremu je zopet Mestna hranilnica dala na razpolago za stroške do sedaj 30.000 Din.«

Ker vsebuje gornja notica neravnice, ki se tičejo moje osebe, sem preko sodišča dostavil »Jutru« sledeč popravek:

»Nagrade pri mestni hranilnici. Ni res, da je gerent Mestne hranilnice ljubljanske dr. Marušič namestil podpisane dr. Romana Ravniharja proti izredni nagradi za nekakega višjega pregledovalca računov v Mestni hranilnici, res pa je, da

je podpisani dr. R. Ravnihar kot član gerentskega sosveta Mestne hranilnice ljubljanske dobil in prevzel nagrado, da revidira kredite Mestne hranilnice, za kar podpisani ni niti zahteval niti dobil nikake nagrade. Tudi ni res, da sta se podpisani dr. R. Ravnihar in dr. Marušič delegirala v imenu Mestne hranilnice na čelo posebnega upniškega odbora Slavenske banke, ampak je bil podpisani naprošen od upnikov, da prevzame funkcijo tajnika v odboru upnikov Slavenske banke pod predsedstvom Mestne hranilnice ljubljanske. Tudi ni res, da je Mestna hranilnica upniškemu odboru dala na razpolago za stroške do sedaj 30.000 Din, res pa je, da mu Mestna hranilnica ni dala do sedaj na razpolago niti pare. — Dr. Roman Ravnihar.«

»Ker »Jutro« ni čutilo v sebi moralne obveznosti, da priobči ta popravek prostovoljno, sem proti »Jutru« vložil tožbo pri pristojnem sodišču. Isto pot je nastopil tudi dr. Marušič.

Dr. Roman Ravnihar.

GRADIŠČANSKI HRVATI.

»Obzor« od pretekle nedelje je objavil iz peresa našega sotrudnika A. G. osem podlistkovih predalov dolgo sliko o sedanjem položaju med gradiščanskimi Hrvati. To je lepa slika o »pozabljenem narodu«, kakor se sami imenujejo, in veseli nas, da se za ta narod ravno Slovenci tako intenzivno zanimamo. Je pa to tudi umljivo, ker v Avstriji imamo koroške Slovence, ki so sicer bolj kompaktni, toda v vsakem oziru na slabšem nego Hrvatje v Burgenlandu. Hrvatje nas zanimajo tudi radi tega, ker po novem volilnem zakonu za državni zbor volijo v drugem skrutiniju skupno Koroško, Štajersko in Gradišče.

V rečenem spisu našega g. A. G. smo tudi čitali prispevke glede na šolske knjige, namreč, da imajo Hrvatje že Tretjo Čitanko poleg raznih drugih knjig, dočim imajo koroški Slovenci edini Abecednik, ki je istočasno nemški Fibel.

V »Obzoru« smo čitali, da imajo Hrvatje že 10 pevskih društev, 7 »Junaških društev«, dalje 15 mlekarških društev in pet posojilnic. Imajo Zvezo teh društev in poleg teh še »Hrvatsko kulturno društvo«.

Na naslov hrvatskega naroda v svobodni domovini je napisal g. A. G. naslednje besede:

»Svim ovim društvama nedostaja dobro uredjenog inventara nota za sve potrebe, osobito narodnih pjesama i lagljih zborova. Molbe, koje sam upućivao u novinama i privatno na naše glazbene krugove, do sada su sasvim bez uspeha. Neka mi bude dovoljeno, da kažem hrvatskoj braći ove riječi: Da je to samo slovenska stvar, davno bi imali sve, što im treba...«

Jako smo radovedni, ali se Hrvatje zganjejo!

Politične vesti.

— Za narodne manjšine. Z zanimanjem sem čital Morocuttijev članek »Politika sporazuma Nemcev v Sloveniji«, na kateri se povrnem v posebnem članku, saj sem podobne misli ponovno razvijal v tem listu in naglašal malomarnost vseh odgovornih političnih krogov za ta vprašanja. Naši politiki prihajajo vedno jako pozno do spoznanja in žal da tudi prepozno. Zato vidim pred nami dneve bridkih preskušenj, ako nam usoda ne bo milostljivejša nego si sami zaslužimo. — Dr. Camillo Morocutti je odličen delavec za veliko idejo narodnega sporazuma, od katere bi imeli Slovenci več dobička nego Nemci. V 15. zvezku drugega letnika »Panneurope« je njegov referat na prvem panevropskem kongresu. Enako je tam referat našega dr. Wilfana. Kdor hoče našemu narodu dobro, naj si prečita te članke in naj po njih uravna svojo politiko. Jaz pa se na vse te pojave še povrnem. — A. G.

— Italijansko orožje v Albaniji. — Kakor javljajo iz Podgorice, so po džamijah v Skadru izobešeni plakati proti Italiji in Ahmed beg Zogu. Policija je zaplenila te plakate in izvedla številne aretacije, da bi dognala krivice. Iz Skadra prihajajo dalje vesti, da so Italijani izkrcali na otoku Sasseni velike množice in raznega vojnega materijala. Dve vojni ladji, naloženi z orožjem, sta pripluli na Bojano. V Drač je prispel italijanski general Camizzio. Izgleda, da se pripravljajo veliki dogodki v Albaniji.

— Madjarski socialni demokrati proti italijanskemu protektoratu nad Madjarsko. — Glavno glasilo madjarskih socialnih demokratov »Nepszavac« priobčuje uvodnik pod naslovom »Madjarska zunanja politika v črni srčici«, v katerem piše o potovanju grofa Bethlena v Rim. Po mohaškem govoru regenta Horthyja, ki je napravil najboljši vtis ne samo v obeh zainteresiranih državah, temveč tudi v vsej Evropi, se je zdelo, da je pot k zbliznanju med Jugoslavijo in Madjarsko utra. Pričakovalo se je, da bo na ta način popustil obroč, ki je do tedaj oklepal Madjarsko. Po poslednjih vesteh o potovanju grofa Bethlena v Rim, ki je vsekakov v zvezi z odnošaji med Madjarsko in Jugoslavijo, se bodo ti zboljšani odnošaji med Madjarsko in Malo antanto spremenili. Mogoče je celo, da gre pri vseh teh vesteh o potovanju grofa Bethlena v Rim le za poskusen balon in da bo nasprotovanje evropskih uradov zopet obrni-

lo orientacijo Madjarske v drugo smer. Vseeno je treba naglasiti, da pomenja že ta poskus veliko nevarnost za Madjarsko. Treba najenergičneje protestirati proti temu, da se hoče napraviti iz Madjarske državo, ki bo vazal Italije. List pozivlja vlado, da obvesti javnost o svojih namerah v zunanji politiki.

— Angleži morajo oditi iz Kitajske. — Po zadnjih vesteh iz Kitajske so se morali angleški in ameriški državljani izseliti iz glavnega mesta province Hunan-Cangšea. Urejenje so že vse priprave, da se naslednje Angleži iz vse province Sečuan. Pristaši kantonske vlade trdijo, da do 2. februarja ne ostane niti en angleški državljani v Kitajski, razen, ako še Velika Britanija odreče svojih predprave in koncesij v Kitajski. Vlada v Pekingu je zahtevala v posebni noti, da se vse tuje koncesije v Kitajski vrnejo kitajski državi. Nota je že izročena vsem tujim poslanikom. Kakor javlja »Central News«, je bil belgijski poslanik v Hankau napaden, nato pa aretiran ter je bil šele po nekaj urah izpuščen na prosto.

— Vojna med Združenim idržavami in Mehiko neizbežna. Odnošaji med Mehiko in Združenimi državami so se tako zaostrili, da se more pričakovati prekinjenje diplomatskih odnošajev in začetek vojnih operacij. Konfliktu se bo težko izogniti, ker mehiška vlada nikakor neče priznati na to, da umakne svoj zakonski načrt o reviziji tujih koncesij. Zakonski načrt postane zakon še ta mesec. Ameriški vojni minister je izjavil, da se nahajajo sedaj na mehiškanski meji štirje pešpolki, dva konjeniška in dva artiljerijska polka ter vse potrebne tehnične čete. Na tajni seji senatnega odbora za zunanjo politiko je državni tajnik za zunanjo politiko Kellogg razložil zunanjo politiko Združenih držav. Popolnoma soglašajo z izjavami Coolidgeja. Kellogg trdi, da so srednjeameriške države baza za boljševiško propagando v Združenih državah in je kot dokaz navedel Čičerinov govor na III. seji sovjetov 1. 1923, kjer je Čičerin izjavil, da je Mehika povoljen teren, od koder se morejo doseči nove zveze z drugimi državami. Razen tega so razvili boljševiki veliko agitacijo v Mehiki in v vsej latinski Ameriki. Združene države so prisiljene, da se branijo proti temu. (Ni treba še posebej poudarjati, da so vse te besede samo slab poskus, da bi Amerikanci olepšali svoje postopanje, ki ga narekuje le profitarski interes. Op. ured.) — V Mehiki in v vseh južnoameriških državah so osnovani odbori, ki so si določili kot nalogo, da vzpostavijo čim boljše zveze med latinskimi ameriški državami. Kot najboljšo sredstvo v borbi proti Združenim državam smatrajo bojkot njihovega blaga.

— Buharin o mednarodnem položaju Rusije. V nedeljo je govoril Buharin na moskovski konferenci komunistične stranke o zunanjem položaju Rusije, ki se da označiti z besedami nemških industrialcev: »V Rusiji delamo izvrstne kupčije, ona je dober plačnik, njena bogastva so neizčrpna in se morajo izrabiti, toda mi nimamo interesa, da Rusija sama proizvajajo blago.« Te besede so značilne za vse kapitalistične dežele, ki hočejo preplaviti Rusijo z blagom, čemur pa nasprotuje revolucionarna tendenca Rusije. Dalje je izjavil Buharin, da Anglija inspirira izolacijo Rusije. Rusija je miroljubna, čeprav jo dolži buržoazija, ki sama pripravljajo nove vojne, da jih ona izživa. Za svojo obrambo moramo uporabiti vsa sredstva. Borba med nami in buržoazijo se je poostila in ni izključena intervencija. Odgovorili bomo z mednarodno mirovno propagando. Kljub temu pa se moramo tako okrepiti, da se bo vsak napad razbil ob naših bajonetih. Mednarodna revolucija napreduje, to dokazuje stavka angleških rudarjev in kitajsko gibanje. Rusija bo pospeševala lastno industrijo in se tako gospodarsko osamosvojila od ostalega sveta.

— Francoska armada v Maroku. S prvim januarjem je bila francoska armada v Maroku na novo preurejena ter se je uvedla nova teritorialna razdelitev čet. Nekaj polkov je bilo poslanih tudi domov. Sedaj je v Maroku 67 bataljonov infanterije, en bataljon tankov, 25 konjeniških eskadronov, pet oddelkov strojnih pušk, 37 poljskih baterij, 24 pionirskih oddelkov, 17 stotnjih trenja in 14 zrakoplovnih štafet. Na pomlad nameravajo poslati domov nove čete, tako da bi štela francoska vojska v Maroku 2251 častnikov in 66.417 vojakov.

Ch. Lucieto:

30

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Spoznali smo, da smo došli na cilj. Vsekakor je morala naše Nemce ustaviti straža.

Razpostavili so torej straže in morali smo delovati s skrajno previdnostjo, če nismo hoteli da nas zasačijo.

Toda kdo so bili? Nemci ali Avstrijci? Kakšno ladjo so imeli: podmornik, križarko ali rušilec? Kmalu smo to zvedeli.

Plazili smo se v isti smeri naprej in se skrivali, kolikor smo mogli. Bili smo drug od drugega kakih 30 metrov oddaljeni, tako da so v slučaju, če so kakega od nas ujeli ali ubili, drugi lahko mirno nadaljevali svoja raziskovanja.

Naenkrat smo na skali zapazili možaka, ki je gledal proti notranjosti dežele, to se pravi, proti nam, in okoli 200 metrov naprej je bila še ena straža, tudi vrh skale.

Približali smo se drug drugemu in potem ko smo se pomenili, sem poslal nazaj oba svoja tovariša ter šel sam naprej, kajti bilo je nepotrebno, da bi nas vse tri polovili ali postrelili.

Posrečilo se mi je, da sem kljub temi našel stezo, katere so se posluževali tihotapci in ki je vodila okoli postojank, ki jih je bil zasedel sovražnik. To ni bilo nobene straže in steza je vodila skozi sotesko. Počasi sem tipal po njej naprej in kmalu dospel na vrh skalnatega grička, odkoder se mi je odprl čudovit pogled.

Sredi malega zaliva je ležal podmornik na vodni gladini in na njem sta hodila sem ter tja en oficir in ena straža. Na suhem pa je bila zabita nemška zastava v kamenje. Poleg nje je gorel ogenj in tu so praznovali božič nemški vojaki pod poveljstvom enega svojih oficirjev.

Številka podmornika ni bila vidna, toda nobenega dvoma ni bilo o njegovi narodnosti z ozirom na zastavo, ki so jo bili mornarji prinesli na suho.

Natančno sem si zapomnil kraj in tudi označil na karti točno mesto, kjer se je nahajal podmornik. Potem sem nadalje opazoval mornarje.

Bila je že dve uri, ko je oficir, ki se je nahajal na krovu, zaklical povelje, katerega nisem razumel. Mornarji, ki so bili na suhem, so takoj pogasili ogenj in pospravili ostanke pojedine. Dva med njimi, ki sta bila menda podčastnika, sta se podala na krov v čolnu, ostali pa so šli k neki pečini in zvalili v stran dve veliki skali, ki sta zakrivali vhod v podzemsko jamo.

V tej jami se je nahajalo njih skladišče za hrano, gorivo in streljivo.

Zganili so v jamo in prinesli iz nje za boje masuta, več posod strojne masti, živil in dva torpeda.

Vse to so s precejšnjo težavo spravili na krov. Potem je podmornik odplul na morje in ko je bil izven čeri, se je potopil.

Ka sem se zasigural, da nihče izmed moštva ni ostal na suhem, sem stopil k skalam, ki so skrivale vhod v jamo. Skušal sem jih zaman poriniti v stran.

Nato sem zopet odšel in se sestal s svojima tovarišema na dogovorjenem mestu.

Bil sem si torej na jasnem glede podmornika, hotel sem pa še dognati, kdo mu je dobavljal njegove potrebščine.

Naslednji večer sem že na podlagi poizvedovanja svojih dveh tovarišev pri glavnih trgovcih v Kotoru, na carinarni in pri narodnih Črnogorecih dognal, da je bil gostilničar tisti, ki je preskrboval podmornik z vsem potrebnim.

Ta možak je bil eden takozvanih »dvojnih agentov«, to se pravi, da je deloval obenem za zaveznike in za centralne države. Ta Dalmatinec je bil torej zelo nevaren človek.

Predno smo se odločili, kaj bomo z njim storili, sem naročil našim prijateljem v Kotorju, naj se ga čuvajo in naj strogo pazijo nanj.

Naslednji dan nas je italijanski »silure« prišel iskat na dogovorjeno mesto. Takoj ko sem se vrnil v Tarent, sem se javil admiralu, poveljniku pristanišča in mu poročal o uspehu svoje misije.

Osem dni pozneje so položili podmorske mine pred podmornikovem skladiščem in ko se je vračal je trčil na eno izmed njih in zletel v zrak. Dan popreje sta ga že bili zadeli dve granti rušilca torpedovk, ki je nato s strelji svojih topov uničil podzemsko jamo in skladišče v njej. Lahko si mislite, da je bil to krasen umetalni ogenj.

(Dalje prihodnjik.)

Dnevne vesti.

NAGRADE KRALJEVEGA FONDA ZA DELO NA PROSVETITVI NARODA.

Uprava Kraljevega Fonda, katerega namen je spodbujati privatno inicijativo na delu za narodno prosvetitev, smatra, da bi bilo zelo koristno, da se enkrat na leto pregleda in oceni to kar so posamezna društva ali pa poedinci stvarno storili na humanem, prosvetnem, zdravstvenem ali pa gospodarskem polju v cilju napredka našega naroda in sicer v teku enega leta. Oni, ki so se pri tem najbolj odlikovali, se bodo nagradili.

To delo na napredku našega naroda obsega:

1. Vaako koristno delo v zdravstvenem ali prosvetnem pogledu (ureditev vasilj v higijenskem oziru, razširjanje higijenskih pravil, širjenje boja proti alkoholizmu, spopolnitev domače industrije — kakor pletarstva, rezbarstva itd. —, naprave za zdravo pitno vodo, olepšanje hiš, poboljšavanje življenskih prilik, propaganda za ohranitev dobrih običajev in narodne noše; osnovanje kmetijskih, sadjarskih in mlekarških združenj, ustanavljanje gospodarskih, delavskih in večernih šol, pevskih in godbenih društev, čitalnic, gledališč, društev za zaščito živali in rastlin, boj proti analfabetizmu in sl.)

2. Dalje, širjenje praktičnega znanja in njegova uporaba v gospodarstvu (n. pr. ustanovitev vzornih posestev, racionalno obdelovanje zemlje, cepljenje in gojitev novih vrst sadja, predelava sadja v sadne izdelke, posumljanje hribov in goličavja, boljša reja in izkoriščanje živine in perutnine, modernjša uporaba in izkoriščanje domačih pridelkov, prireditve poljedelskih razstav itd.)

3. Konečno vsako večje delo za viteški in športni napredek naše mladine (počehši od najprostejših telesnih vaj; metanje kamenja, tek, plezanje, pa do popolne telovadbe).

V teh navodilih ni omenjen vsaki način delovanja na prosvetilo naroda, temveč je samo obeležena v večjih črtah zamisel Kraljevega Fonda. Nikakor torej niso izključeni tudi drugi načini delovanja poedincev ali pa društev na omenjenih poljih.

Za nagraditev društev in poedincev, ki so pokazali največji uspeh pri omenjenem delovanju — razpisuje se nekaj kategorij nagrad s katerimi se more nagraditi toliko poedincev ali društev kolikor jih bude dotično nagrada zaslužilo.

- Nagrade 1. kategorije 25.000 Din.
- Nagrade 2. kategorije 10.000 Din.
- Nagrade 3. kategorije 5.000 Din.
- Nagrade 4. kategorije 2.500 Din.

Sleheri, ki želi dobiti nagrado mora navesti kje in pod katerimi okolnostmi je deloval. Točno mora označiti kaj je stvarno odonosno praktično storil na samem terenu, ker je Kraljev fond z ozirom na današnje razmere primoran, dati delovanje v vrste prvenstvo. Dobro je če se svoja navodila podkrepiti z službenimi potrdili.

Tega tekmovanja se bo enakomerno udeležila cela naša država. Uprava Kraljevega Fonda ne bo cenila uspehe dela samo po njihovem obsegu, trajnosti in stvarni vrednosti, temveč po okolnostih pod katerimi so doseženi in po naporih, kateri so se morali obvladati. Oziraje se na vse to, se bo odredilo s katero nagrado, da se bo delo nagradilo.

Prijave za nagrado z vsemi potrebnimi detailnimi podatki za delo leta 1926 se mora predložiti Upravi Kraljevega Fonda v času od 1. januarja pa do 1. marca 1927. Dodelitev nagrad se bo razglasila 8. junija 1927, na dan obletnice poroke Njegovoga Veličanstva Kralja.

V Beogradu, 6. decembra 1926.

Uprava Kraljevega Fonda.

PRVO DARILCE.

Finančni odbor je pričel z razpravo posameznih proračunov in prvo darilce je bilo poklonjeno Sloveniji. V razpravi je bil proračun justičnega ministra in po krajši debati je bila črtana samo ena postavka za materialne izdatke — in sicer prvi obrok za zidavo postolja za upravno sodišče v Celju v znesku 1.400.000 Din.

Prvo darilce vladnega štedenja je torej bilo poklonjeno in to po vsej pravici, ker v vladi itak ni nobenega Slovenca. Uverjeni smo, da v kratkem dobimo tudi drugo darilce in da bo tudi sedanja proračunska razprava dokazala, da smo v prejemanju vladnih dobrot Slovenci na prvem mestu, kakor smo na zadnjem mestu glede plačevanja davkov. Ali mar ni tako?

— Sanitetni svet. Minister za narodno zdravje je imenoval nove člane. »Sanitetnega sveta« in sicer 22 rednih, 9 namestnikov in 9 izrednih članov.

— Preuredba konzularne službe. V ponedeljek se vrši v zunanjem ministristvu ministrska konferenca, na kateri se izdelata načrti za preuredbo konzularne službe.

— Službena leta duhovnikov. V ministristvu ver je bilo te dni podpisano večje število dekretov o priznanju službenih let svečnikom vseh priznanih veroizpovedi.

— Inženerska praksa. V gradbenem ministristvu je bilo podpisanih zadnje dni več dekretov, na podlagi katerih je bila dovoljena na vsem proslencem, ki so izpolnili predpisane pogoje pravica izvrševanja privatne prakse.

— Iz prosvetnega ministristva. V prosvetnem ministristvu so ustavljena vsa premeščena učiteljev in učiteljic do konca tega šolskega leta. Maloštevilna premeščenja v prošlem in tekočem mesecu so se izvršila večinomna vsled disciplinarne kazni.

— Za dijaške ekskurzije slušateljve vseučilišča v Beogradu, Ljubljani in Zagrebu ter slušateljve visoke ekonomske — komercialne šole v Zagrebu za prihodnje letne počitnice je odobrilo prosvetno ministristvo kredit v znesku 100.000 dinarjev.

— Amerikanski rojaki za poplavljenec! Odziv na naše prošnje za prispevke v korist poplavljenecv je od strani naših ameriških rojakov proti pričakovanju ugoden. Poleg že ponovno objavljenih darov je dospela zopet od strani uprave lista »Glas Naroda« v Newyorku nadaljnja pošiljka Dol. 342.85. Za to izredno razumevanje težkega položaja naših ubogih poplavljenecv ne gre le iskrena zahvala vsem darovalcem, nego tudi posebno priznanje upravi lista »Glas Naroda«, zlasti gospodu predsedniku Frank Sakserju, poslovodju gospodu Ludoviku benedik, ki je sprožil misel za nabiranje v korist poplavljenecv, in uredniku gospodu Ivanu Trčku. Med darovalci so se posebno odlikovali naši Pittsburgski rojaki, ki so osnovali poseben odbor v pomoč poplavljenecv. Temu odboru načeljuje kot predsednik g. Anton Zbanič, kot tajnik g. Frank Oblak in kot blagajnik g. Frank Iržen. Tudi vsem tem izrekamo prisrčno zahvalo v imenu vsled poplav poskodovanih. Tudi društvo »Prosveta«, glasilo Slovenske narodne podporne jednote v Chicagu je nakazalo ljubljanskemu oblasnemu odboru Rdečega križa SHS znesek Dol 25, katero svoto po naročilu porabimo za naše poplavljenecv na Gorenjskem. Tudi temu društvu izrekamo javno svojo prisrčno in udano zahvalo! — Ljubljanski oblasni odbor Rdečega križa.

— Razpis nagrad. Ministristvo narodnega zdravja je razpisalo natečaj za spisanje knjig o higieni, ki bi mogle služiti kot učne knjige in sicer za nižje, a ena za višje razrede srednjih šol. — Rokopisi se morajo poslati do 1. junija 1927 Higijenskemu odelenu ministristva narodnega zdravja, toda brez oznabe avtorja, nego z izvestnim znakom, a v posebni zapечатeni kuverti naj bode poleg znaka za beleženo tudi ime pisca. — Ocenjevalni odbor bo imenovalo ministristvo narodnega zdravja. Knjiga naj bi obsegala največ 200 strani s slikami. Za vsako knjigo se razpisuje sledeče nagrade: I. 20.000 Din; II. 10.000 Din; III. 5.000 Din.

— Nove meteorološke postaje v Dalmaciji in Crni gori. Spomladi bodo ovirojene v več krajih Dalmacije in Crne gore nove meteorološke postaje. Meteorološka postaja v Dubrovniku bo v najkrajšem času gotova.

— Pravoslavno novo leto. Včeraj je bilo pravoslavno novo leto. Silvestrova noč je bila v Beogradu zelo vesela.

— Rezervne častnike — člane mariborskega pododbora — poziva odbor, da pošljejo prijave za letošnje železniške legitimacije najkasneje do 15. januarja, kasneje pa do 15. dne vsakega meseca. — Obenem vabimo vse rez. častnike na drugarski večer, ki bo v četrtek, dne 20. januarja 1927 ob 20. v salonu hotela »Zamorca«. — Opozorjamo še posebej na občni zbor, ki se bo vršil tudi tam, pa v nedeljo, 30. 1. m. ob pol 10. dop. Udeležba vsakokrat častna zadeva vsakega člana. — Odbor.

— Iz sanitetne službe. Imenovani so: dr. Bassin za zdravnika pri splošni bolnici v Ljubljani, doktor Pavel Pehani za zdravnika pri bolnici za ženske bolezni v Ljubljani, dr. Josip Wolbank za zdravnika pri bolnici za duševne bolezni v Ljubljani, dr. Vekoslav Vrbljak pa za zdravnika pripravnika pri splošni bolnici v Mariboru.

— Premestitev. Kanclist Fran Drašler je premeščen iz Kranjske gore k stolu sedmornice v Zagreb.

— Mednarodni protestantovski kongres v Budimpešti. Dne 27. t. m. se vrši v Budimpešti mednarodni protestantovski cerkveni kongres. V pripravljalnem odboru se nahaja poleg zastopnikov Amerike tudi po več zastopnikov skoro vseh evropskih držav. Jugoslavijo bosta zastopala v tem odboru 2 delegata.

— Mednarodna gospodarska konferenca se vrši dne 4. maja v Zenevi. Naša država pošlje na konferenco pet delegatov.

— Lesna konferenca v Amsterdamu. Te dni se bo vršila v Amsterdamu mednarodna lesna konferenca. Cilj te konference je, da se ustanovi mednarodni lesni kartel. Konference se udeleže tudi zastopniki naše lesne industrije.

Danes v soboto koncert vojaške godbe v kavarni „Evropa“ Vstop prost.

— Svetovni novinarski kongres. Novinarski krogi v Zenevi nameravajo sklicati prvi svetovni kongres novinarjev. Kongres naj bi se vršil v Lucernu leta 1928.

— Težak član madjarske magnatske zbornice. Za člana madjarske magnatske zbornice je bil izvoljen poljedelski delavec iz provinc Stefan Meszaros. Meszaros je zaslužil doslej kot težak 2 in pol do 3 pengő na dan. V zbornico je prišel kot zastopnik svojega stanu, ki se nahaja na Madjarskem na najnižji socialni stopnji. Težak Meszaros je svoj izvolitvijo opravičen do naslova »visokorodjec«. Kot »visokoroden težak« je sigurno unicum na svetu.

— Neznosna vročina v Avstraliji. Po poročilih iz Londona vlada v celi Avstraliji naravnost neznosna vročina. Termometer kaže v senci 45 stopinj Celzija. Mnogo ljudi je umrlo od solnčarice.

— K pobegu Koste Novakovića. Iz zapora pobelega komunističnega voditelja Koste Novakovića še vedno niso dobili. Policija pri-

znava, da ga bo težko izslediti, ker je resen človek, ki je beg sigurno dobro pripravil. Kljub temu ga marljivo iščejo.

— Izgon delavcev iz Francije. Iz Budapešte poročajo: Skoraj vsi madjarski delavci, ki so služili doslej v Franciji kruh, bodo izgnani in poslani nazaj na Madjarsko. Ker grasira, kot znano, v Franciji gripa, je povzela madjarska vlada potrebne mere, da ne zanesejo vračajoči se delavci gripe na Madjarsko. Delavce pridrže v Rabu v karanteni. V to svrhu so adaptirali prejšnjo tovarno topov. Prvi, 80 mož broječi transport, je prišel že predvčerajšnjim v Rab.

— V sarajevski tvornici preprog so ugotovili deficit 17 milijonov dinarjev. Pred tremi meseci je poslalo prometno ministristvo v tvornico preprog v Sarajevu komisarja Nikolo Petrovića z nalogo, da izvrši revizijo v poslovanju tvornice. Petrović je te dni svoje nalogo končal in ugotovil deficit v znesku 17 milijonov dinarjev. Deficit je nastal vsled skrajno površnega gospodarstva. Uprava tvornice ima predvsem zato veliko število dubioznih terjatev, ker je dajala preproge na obroke uradnikom.

— Koncentrirano očetno kisline je pila mesto vina. Olga Magdalenić, 34 letna žena godbenika v Zagrebu, je te dni do belega dne drokerala. Dopoldne si je poželela kot marsikaj kromkar, salate. Zato si je kupila v bližnji trgovini kozarec očetne kisline. Postavila ga na mizo, na kateri je stalo izza noči več kozarcev z ostanki vma. Ko je hotela utešiti svojo hudo žejo s požirkom vina, je pograbila kozarec s koncentrirano očetno kisline ter hotela napraviti par krepkih požirkov. Pri tem je zadobila tako težke opekline, da so jo morali prepeljati z rešilnim vozom v bolnico. Njene poškodbe so težke.

— Služkinja kot Hohenzollernska princezinja. Rusolovec Harry Domela je dobil v osebi neke radi goljufije že predkaznovane berlinske služkinje konkurentinjo. Marta Barth je služila baje svoječasno pri članu bivše nemške vladarske hiše. Te dni je prišla v Erfurt se nastanila pri neki za prejšnji režim navdušeni rodbini ter izjavila strogo zaupno, da je pravzaprav princezinja Margareta, nečakinja bivšega nemškega cesarja. Posrečilo se ji je, da je osleparila v kratkem času več uglednih rodbin za znanne vsote. Ker je uživala pri trgovcih kot princezinja velik kredit, je nastopala zelo elegantno. Končno je obrnila nase pozornost policije, ki je ugotovila, da je služkinja Marta Barth že stara znanica zaporov.

— Zavod za meteorologijo in geodinamiko prosi kateregakoli smučarja, ki odide v soboto 15. ali nedeljo 16. t. m. na Veliko planino, da bi bil takdo prijazen in se zgledil v našem zavodu, Dvorec, II. nadstropje.

— Slovensko planinsko društvo priredi v četrtek, dne 27. t. m. zanimivo predavanje o »Velebitu« s skiptičnimi slikami v dvorani Mestnega doma ob 20. (8.) uri. Predava uavzreditni profesor gospod dr. Poljak iz Zagreba.

— Izšla je številica 1 (1927) »Prerodac«, lista za tereznost in zdravje naroda s sledečo vsebino: To morate šteti! Josko Sindič: Ob petindvajsetletnici! Dr. France Debevec: Abstinenc. Predpust se bliža... Rudolf Horvat ml.: Alkoholizem in otrok. Stefanov: Oče naš, hišni gospodar in — vroča kopel. Mirko Kunčič: Upri se ob vesla (pesem). Fr. Kolenc: Naš klic! Vsi hočemo živeti! Lilek: Mirko Kunčič: »Berite!« Njeno Veličanstvo moda. Pod drobnogledom. Naš pokret. Dopisi. Drobiž. Slovestvo. Šaljivo in še kaj. Listnica uredništva in upravnštva.

— Ustanove vdovam in sirotam državnih nameščencev. Hranilni in posojilni konzorciji javnih nameščencev in upokojeencev v Ljubljani razpisuje za leta 1927 iz sklada Ivana Rostana 15 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 1. marca t. l. Prosilke naj prošnje prilozijo od občinskega ali župnijskega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi bolezni in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

Ne zamudite prilike,

ampak požurite se in hitite danes zvečer na PLES OBLAČILNIH, kateri se vrši v vseh gornjih prostorih »LJUDSKEGA DOMA«. Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 10 Din za osebo. Za zabavo, jed in dobro pijačo je tudi že preskrbljeno. — Nasvidenje. — Odbor.

Ljubljana.

— Odstranite sneg raz hodnike. Mestni magistrat nam sporoča: Vsi posestniki se opozarjajo, da morajo v smislu določil cestno-policijskega reda odstraniti zapadli sneg takoj raz hodnik od svojem posestvu. Ta predpis ne velja samo za hotnike ob hišah, marveč tudi za one ob nezazidanih parcelah. Ob enem je treba strogo paziti na to, da se cestni jarki (kadunje) s snegom ne zamečejo, temveč očistijo, da ima snežnica v slučaju preokreta vremena neoviran odtok v požiralnike.

— Pogajanja za odkup ljubljanske cestne železnice. Kakor znano, ima ljubljanska občina pravico, da odkupi ljubljansko cestno železnico od družbe Stemens-Halske na Dunaju po 25 letih po jako ugodnih pogojih. Ker je ta doba lani potekla, so odšli te dni na Dunaj vladni komisar dr. Mencinger in inženjer Tekavčič in Prelovšek, da obnove pogajanja z družbo glede odkupa.

— Dečjemu domu kraljice Marije so darovali uradniki Kreditnega zavoda za trg. in ind. v Ljubljani Din 500 mesto cvetja na krsto umrle gospe Marije Florjancičeve, soproge njihovega kolege.

— Sokolsko društvo Ljubljana II. vabi svoje člane na svoj redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 16. januarja 1927 ob 9. uri dopoldne v telovadnici na realki z običajnim dnevnim redom; v slučaju nesklepnosti se

začne občni zbor 1 uro kasneje ob vsaki udeležbi članstva. — Vsi bratje in sestre naj se občnega zbora zanesljivo udeleže. Navzočnost vsakega posameznega člana je dolžnost! — Zdravo!

— Ogleđ muzeja. Danes (v soboto) ob 3. uri popoldne priredi Muzejsko društvo za Slovenijo vodstvo po muzejskih zbirkah. Na podlagi eksponatov razpravlja g. dr. Fr. Mesesnel o steklu in porcelanu. Zuzšana muzejska vstopnina (2 Din).

— Redni občni zbor društva državnih pisarniških uradnikov se vrši dne 16. januarja 1927 ob pol 9. uri dopoldne v restavraciji Miklič poleg glavnega kolodvora v Ljubljani. — Odbor.

— 1. Vojni invalidi, vdove in sirote, člani krajevne organizacije v Ljubljani. Anketni odbor sklicuje sestanek za nedeljo 16. t. m. ob 14. uri v salonu gostilne pri »Mraku« na Rimski cesti v Ljubljani. Na tem sestanku bo podal anketni odbor točno poročilo o reviziji glede poverbe pri krajevnem odboru Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani. Dolžnost vseh članov je, da se tega sestanka točno udeleže. — Anketni odbor.

— Društvo državnih policijskih nameščencev v Ljubljani ima svoj redni letni zbor v četrtek, dne 27. januarja 1927 ob 16. uri v šolski sobi na Poveljstvu straže in v petek dne 28. januarja 1927 ob pol 19. uri v salonu kavarne »Leon« v Kolodvorski ulici števil. 29. — Predsedstvo.

— Trgovski ples se vrši danes, v soboto ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union. Kdor še pomotoma ni prejel vabila, naj se obrne na pisarno Trgovskega društva »Merkur«, Gradišče 17-1.

— Vidovičev klub v Ljubljani sporoča vsem obiskovalcem tečaja, da se mu je posrečilo dobiti za francoščino in nemščino dve izborni učni moči in prosi vse obiskovalce da obiskujejo tečaj redno. V tečaj se sprejme še nekaj novih reflektantov, ki se naj takoj prijavijo pri klubovem tajniku g. Vladimir Kravos-u, tajniku NSZ v Narodnem domu. V tečajih se podučujejo naslednji predmeti: francoščina, nemščina, slovenščina, srbohrvaščina, latinščina, matematika, zemljepis, zgodovina, risanje, prirodopis, fizika verouk in kemija. Tečaji se vršijo v šoli na Ledini vsak večer od 19. do 22. ure. — Vidovičev klub v Ljubljani.

— Delavska predstava v operi. Danes, dne 15. januarja se vrši v ljubljanski operi predstava za delavce in nameščence. Predvaja se komična opera »Sevilijski brivci«. Cene so polovične. Vstopnice dobite danes pri blagajni v operi.

— Vič. Kam v nedeljo? Vsi v Ameriko na I. predpustno veselico Narodne strokovne zveze, katere čisti dobiček je namenjen kulturno-prosvetnemu odseku. Ples, bombardiranje s konfeti itd.

— Samomor. Včeraj jutraj je izpil dozo hitro učinkujočega strupa g. Rado Tičar, bivši sodni uradnik. Poklicana policijska komisija pod vodstvom dr. Fakina in pol. zdravnik dr. Avramovića je mogla ugotoviti le njegovo smrt. Sodi se, da je Tičar izvršil dejanje v duševni zmedenosti. Je to že drugi samomor tekom tega tedna. Poleg tega beleži ljubljanska konika še dva poskusna samomora.

— Nezgode. Pri razkladanju drv pred hotelom »Slon« je zagnal neki delavec po nesreči v svojega tovariša Ivana Zura ledeno kepo. Zur je obeležen nezavesten s poškodovano črepinjo in pretresanimi možgani. Peljali so ga v bolnico. — Pri kidanju snega s kozolca je padel štiri metre globoko 62-letni Vid Črtanec v Černušah in si zlomil hrbtnico. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Policijska drobiž. Aretirani sta bili dve osebi in sicer ena radi prepredevanja povratka in ena radi tatvine. — Aretirani tat šolskih sukenj Janez Strgar je priznal vse svoje tatvine, noče pa povedati, kam je ukradene suknje skrli. — Policija beleži in slušaj berčenja, en slučaj razgrajanja, tri poškodbe, dve nezgodi, en prestopek pasjega kontumaca in dva prestopka cestno-policijskega reda.

SOKOLSKI SMUŠKI TEČAJ.

Naknadno k včerajšnjemu poročilu o prvem rednem smuškem tečaju JSS pri Mariborski koči SPD 1080 m na Pohorju od 20. t. m. do 2. februarja pod strokovnim vodstvom brata Rudolfa Badjare priobčujemo naslednja navodila:

Pouk v smuškem tečaju je brezplačen. Za prehrano in stan v Mariborski koči, ki je dobro oskrbovana in vse leto odprta, je dobro preskrbljeno. Oskrbni strošek je določen na 45 Din dnevno od osebe (zajutrak, obed, večerja ter prenošišče v enkrat dnevno zakurjeni sobi; pijača in eventualni drugi priboljški pri hrani v tem znesku niso vpoštetli).

Pri nakupovanju smučarske opreme in oprave svetujemo previdnost, da se ne nabava tesa, kar ne velja in je slabo. Vzemite seboj izkušnega starejšega krmarja!

Za tečaj je potrebna v glavnem naslednja oprema. En par smučič z norveškimi ali Bilgerijevimi stremeni in rezervnimi stremenicami. Smuč naj bodo dolge za 2 peti nad glavo. Vsakdo mora imeti 2 kolca (palci), ki sežeta do ramen in imata spodaj pritrjena aluminaste ali pločevinaste krplice, zgoraj pa široko usnjeno pentlo. Koža za enkrat niso potrebne, dobrodošla pa bo maža za smučič in ena krpa (cunjca), par zaponk in usnjeni pas.

Oprava naj bo turistovska. Volnena šepica (smučarska ali navadna sportna), da si jo lahko potegnesh čez nesa. Najbolj ugodne so dolge hlače, ki jih povežemo spodaj s kratkim (80 cm dolgim, 10 cm širokim) zavojci s prišitimi trakovi na gornjem koncu. Za rokavice rabimo samo palčnike iz domače, debele kmetške volne s samo dvema predeloma i. s. za palec in drugi širši del za ostale 4 prste skupaj. Šalov za vrat ne kupujte! Zelo potreben je volnena jopič (sveater) s spredaj prekda-

nim ovratnikom in pa površnik (ogrič) šoforskega ali nahrtniškega blaga.

Posebno paznjo je posvečati perilu in čevljem! — Srajce ne smejo biti platnene, temveč iz blaga, ki dobro pije pot (znoj) torej: panama — tetra — ali turing-blago. Pod srajco služi prav dobro lahka mrežasta srajca. Za svitice (spolnje hlače) priporočamo le triko iz volne ali bombaževine. Nogavice iz debele, domače volne! Pod temi se lahko nosi še en par tanjših nogavic. Perilo se bo lahko dalo pravi pralnici poleg Mariborske kože. — Vsakdo naj si nabavi močne vezanke ali mestve (gorske čevlje). Smučanje v mestnih, mehkih čevljih je otežkočeno, zelo nevarno in pa nehigijensko. Noga oz. čevlji mora stati trdno v stremenih na smučki ter ne sme čutiti nikakega pritiska stemenic ali od stranisnuških železnih ušesc. Da se noga po vezanju (zvečer) odpočije in se dajo vezanke sušiti, je potrebno, da vzamemo seboj papuče (copate) ali en par mehkih mestnih čevljev ter tudi eno mazo za čevlje.

Vso prtljago je omejiti na en nahrtnik. Podrobnejša pojasnila glede opreme in oprave daje knjiga voditelja tečaja: Rud. Badjura Smučar, (Din 30.—), ki naj si jo tudi nabavi vsak udeleženec tečaja za teoretski pouk, ki se bo vršil v koči v večernih urah.

Prijave v sokolski smučki tečaj sprejema do 20. t. m.

Jugoslovenski Sokolski Savez
Ljubljana, Narodni dom.

Gospodarstvo.

ORGANIZACIJA TRGOVSKIH ZBORNIC V NAŠI DRŽAVI.

Ze dalj časa se vrši v gospodarskih krogih diskusija, kako bi se morala v bodoče izvesti organizacija gospodarskih zbornic v državi. Medtem, ko so eni mnenja, da se morajo v vsej državi organizirati enotne gospodarske zbornice z avtonomnimi odseki (trgovskim, industrijskim in obrtniškim), kakor je to izvedeno sedaj v prečanskih krajih, branijo drugi sistem posebnih zbornic, kakor obstoje sedaj v Srbiji, to je, da se osnujejo povsod vsaka zase: industrijska, trgovska in obrtniška zbornica. Pri razpravljanju tega problema je prišlo semtertja do precej ostrih, da ne rečemo žolčnih opazk. Nekaterim so bili bolj pred očmi stanovski interesi, nego splošno gospodarski, medtem ko so nekateri ljubosumno branili dosedanje razmere v svojih krajih in želeli, da se taki odnošaji uvedejo tudi v drugih krajih države.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je medtem izdelalo načrt novega zakona o zbornicah za vso državo in ga poslalo v proučitev vsem dosedanjim zbornicam v državi. Zbornice bodo ta projekt proučile v najkrajšem času, ker je ministrstvo trgovine in industrije sklicalo za 21. t. m. konferenco, na kateri se bo ta načrt predstavljal. Na to konferenco so pozvani predstavniki vseh zbornic v državi. Najbrže bo prevladalo mišljenje o enotnih zbornicah s popolnoma avtonomnimi odseki — trgovskim, industrijskim in obrtniškim, ker si je to mišljenje osvojil tudi projekt ministrstva trgovine in industrije. Zakonski načrt določa, da naj se na skupnih

sejaj teh zbornic rešujejo vsa vprašanja, ki spadajo skupno v vse tri odseke zbornice, v avtonomnih odsekih pa naj se razpravlja samo o specialnih vprašanjih posameznih strok. Glede volitev predsedništva in funkcionarjev zbornice se določijo ključ, ki naj izključuje vsako majorizacijo in bi se tako omogočilo vsem strokam, da dobijo isto število funkcionarjev v upravi zbornice, v kolikor to odgovarja moči posameznih odsekov.

Zagrebski gospodarski krogi so v tem vprašanju deljenega mnenja. Kolikor se je moglo dosedaj ugotoviti, je obrtništvo pretežno na stališču, da naj dobi lastne zbornice, enake onim v Srbiji, ker smatra, da skupne zbornice ne ščitijo dovolj njihovih interesov.

Pri trgovcih se je to stremljenje dosedaj šibkeje pojavljalo, dočim so industrialci iz povsem razumljivih razlogov skoro enodušno za enotne gospodarske zbornice.

Mnenja smo, da je načrt ministrstva še mnogo prezgoden, ker današnja gospodarska kriza ne dovoljuje nobenih eksperimentov.

Enako pa je treba opozoriti tudi na to, da je centralizacija rodila dosedaj še povsodi slabe uspehe in da je zato treba biti skrajno previden, predno pristane Slovenija na načrt o ujedinenju zbornic.

LJUTOMERSKI VINSKI SEJEM DNE 3. IN 4. MARCA 1927.

Na vseh vinskih sejnih in razstavah, ki so se dosedaj vršile v območju Slovenskih goric (Središča, Ivanjkovci, Ormož, Ptuj), so se odlikovala vina iz Ljutomera. Čudno je bilo samo to, da Ljutomer sam kot produkcijsko središče teh odličnih vinskih vrst še ni povabil interesentov, da bi poskusili njegov pridelek v kraju, po katerem nosi ime. To zamudo hoče Ljutomer zdaj popraviti. Zato se je sestavil odbor, ki je že prav pridno na delu, ter si je zagotovil za vinsko razstavo in sejem dne 3. marca 1927 že lepo število najboljših vinskih vrst svojega okoliša. Storitve je tudi vse, da se vzbudi za to privedite zanimanje naše širše javnosti, posebno strokovnih in trgovskih krogov ter tudi bližnjega inozemstva.

× **Gospodarska kriza raste.** Meseca novembra 1. 1926 je bilo prijavljenih v naši državi 89 konkurzov proti 86 meseca oktobra. Istotako je bilo meseca novembra izvršenih 49 likvidacij raznih podjetij proti 41 meseca oktobra. Iz tega je razvidno, da naša gospodarska kriza raste.

× **V Italiji nimajo zaupanja v liro.** »Popolo d'Italia« se bavi v nekem uradnem poročilu s padanjem lire in trdi, da to slabljenje prav nič ne skrbi odgovornih finančnih faktorjev (?). Padanja lire ni povzročilo inozemstvo ker ima tuji kapital v prvi vrsti ameriški, polno vero v italijansko finančno politiko, kar dokazuje dejstvo, da so Amerikanci zadnje dni dovolili velike kredite italijanski industriji. Vzrok slabljenja lire je v tem, ker je med italijanskim prebivalstvom zavladala manija, da za svoje prihranke kupuje šterlinge in dolarje. Ravno tako se širijo glasovi, da se namerava vlada ponovno vrniti k inflacijski politiki. »Popolo d'Italia« demantira vse te glasove in sporoča, da bo vlada podvzela najstrožje mere proti širiteljem alarmantnih vesti.

LJUBLJANSKA BORZA, petek, 13. januarja 1927.

Vrednote: Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 100 zaklj. 100. — Blago: Nikakiga zaključka. Tendanca za deželne pridelke čvrsta.

Zagreb, dne 14. januarja. Devize: Newyork ček 66.65—56.85, London izplačilo 275.—276.3, Pariz izplačilo 225—227, Curih izplačilo 1094 do 1097, Dunaj izplačilo 798.5—801.5, Berlin izplačilo 1347.9—1350.9, Praga izplačilo 167.75 do 168.65, Milan izplačilo 246.63—248.63.

Curih, 14. januarja. Beograd 9.135, Newyork 518.75, London 25.1775, Paris 20.625, Berlin 128.075, Dunaj 73.05, Praga 15.36, Milan 22.725, Bukarešta 2.7625, Sofija 3.7375, Budimpešta 90.6875.

Tujke.

URADNI JEZIK.

Administrator = upravitelj; birokracija = uradniško vladanje; daktiloskopija = veda o preiskovanju odnisov prstov; deputacija = odposlanstvo; disciplinarna preiskava = službeno kazenska preiskava; diskrecija = močljivosi; disput = učen prepir; kompetenca = pristojnost; kongres = sestanek, zborovanje; koncesija = dovoljenje; koreterent = drugi, dopolnilni govornik, ki poroča o isti stvari; legalem = zakonit; legitimirati se = izkazati; likvidirati = izračunati plačati; likvidacija = poravnava; kvalifikacija = usposobljenost, usposobljenje; kvitirati = potrditi prejem; raport = poročilo; referent = poročevalec.

To in ono.

GRIPA.

Higijenska sekcija tajništva Zveze narodov je objavila te dni poseben buletin o epidemiji gripe v Evropi. Prispevale so sanitetne uprave Nemčije, Belgije, Danske, Italije, Nižozemske, Norveške, Švedske, Švice in Českoslovaške. Poročila datirajo iz dni od 7. do 10. januarja, nanašajo se pa v glavnem na situacijo izza meseca decembra. V splošnem se ugotavlja, da je bolezen kljub precej številnim smrtnim slučajem doslej zelo lahkega značaja ter da mortaliteta ni bila znatno višja kot v normalnih razmerah tega letnega časa. V nekaterih deželah je bolezen zelo nalezljiva.

Nemški higijenski biro poroča dne 8. januarja, da v Nemčiji pravzaprav ni epidemije gripe, pač pa so obolenja na dihalih zelo pogosta. Od začetka meseca januarja število bolnikov v bolnicah narašča. Število smrtnih slučajev pri na gripi ali pa na boleznih dihal oboletih presega normalno število samo prav malo.

Kar se tiče Francije, grasira gripa zlasti v srednji, vzhodni in južni Franciji. Statistični podatki so na razpolago samo glede Pariza, kjer je nastopala gripa najhuje sredi meseca decembra. Od 16. do 20. je umrlo v Parizu na gripi 189 oseb, na boleznih dihal od 1. do 20. decembra 518. Bronho-pnevnomija zahteva med ženskami mnogo več žrtve kot med moškimi, zlasti kar se tiče starejših oseb.

Angleški minister za higijeno je javil dne

10. januarja, da je mortaliteta, kar se tiče gripe, za sedanjí letní čas normalna. — Italijanska sanitetna uprava je poročala dne 9. januarja, da so zdravstvene razmere v kraljevini izborne; doslej ni nastopila gripa nikjer epidemično.

Glede situacije v Švici poroča švicarska sanitetna direkcija dne 8. januarja: Okoli 10. decembra je jela nastopati gripa v Švici s posebno intenziteto. Spčetka je bila bolezen v splošnem prav lahkega značaja, vendar pa nastopajo komplikacije in obolenja dihal manj pogosto kot izpočetka. Iz Basela poročajo o 42 smrtnih slučajih. Dne 1. januarja se je pripetilo 7 smrtnih slučajev. Na gripi so umrle večinoma starejše osebe ženskega spola. Zdi se, da gripa v nekaterih kantonih pojema, dočim se v drugih širi. V krajih, kjer grasira, so zaprli vse šole in prepovedali obisk bolnikov v bolnicah. Dne 8. januarja je bilo v Zenevi 3149 bolnikov. Iz Basela poročajo dne 11. januarja, da je obolelo tam tekom zadnjega tedna na gripi okoli 3000 oseb nanovo.

SREČKA ŠT. 17.229.

Madridski listi objavljajo sledečo zabavno in srčkano zgodico.

Kakor vsako leto, tako se je tudi letos vršila v Madridu velika božična loterija z glavnim dobitkom 15.000.000 pezeta (malo manj ko 150 milijonov dinarjev). Ker je dobitek tako visok, zato je tudi cena posamezne srečke visoka. Ne znaša nič manj ko 2000 pezeta ali okoli 20.000 dinarjev. Zato pa je mogoče kupiti tudi le en del srečke in sicer do najmanjše vsote 50 stotink (5 dinarjev).

V Kantabriških gorah je živel duhovnik, suh ko cerkvena miš, nedotaknjen od kulture in pravi božji sluga. Glavni cilj njegovega življenja je bila bolnica, ki jo je upravljal. Vsi delavci revščine vaščanov pa je bil obstoj bolnice ogrožen in pomoč se ni obetala od nikoder. V tej stiski se spomni duhovnik na božično loterijo in zbere ves denar, ki ga je mogel dobiti ter kupi za 100 pezeta eno dvajsetinko srečke.

Da pa ne bi kupil srečke zaman, ji pisal upravitelju državne loterije v Madridu pismo, v katerem je popisal slabo stanje bolnice in nato dodal prošnjo: »... Zato Vas rotim in prosim, da storite tako, da bi na mojo srečko prišel kak večji dobitek. Vam bo to lahko storiti, a Bog Vas bo poplačal. Moja srečka ima številko 17.229.«

Ko je visoki državni uradnik prečital to pismo, je bil divji in takoj je hotel duhovnika izročiti sodišču vsled razžaljenja uprave državne loterije. Končno pa se je premislil in žrebanje se je pričelo.

Glavni dobitek pa je pripadel na srečko 17.229 in duhovnik je dobil 750.000 pezeta.

Upravitelj loterije je obstrmel.

Se bolj pa je obstrmel, ko je kmalu nato dobil novo pismo duhovnika:

»Dragi prijatelj! Tako Vas vsaj smem sedaj imenovati. Prejmite od mene najprisrčnejšo zahvalo za Vašo izdatno pomoč. Naredili ste to imenitno. Jaz nisem niti na toliko računal, toda za reveže se nikdar zadosti ne stori.«

Pravijo, da je od tedaj postal upravitelj loterije fatalist, ki se sploh nikdar ne čudi več.

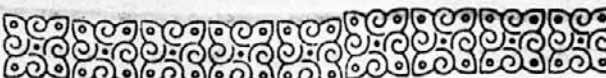
Modno pismo.

Za velike slavnostne prireditve in plesne so najbolj efektne toalete obleke, garnirane z vezeninami iz biserov. Na tem polju so iznašli strokovnjaki nove finese in učinkovitosti. Predvsem je obleka z vezeninami iz biserov dandanes

lažja, ne težja kot kaka druga svilená obleka. Te lahkote ne občuti samo telo, temveč tudi oko. Blago ni pokrito liki oklep popolnoma z vezeninami, temveč vzorci so nežni in takorekoč prozorni. Na pravtako prozornem Georgette-crepu se bleste cvetlice iz biserov in strassa in srebra z ozkimi bordurami iz srebrnih

niti. Najbolj priljubljeno je srebro, dasi se vidi pogosto tudi zlato na belem fondu. Zakaj bela barva je zelo moderna, večinoma je kombinirana s črno ali pa s črno in rožnato barvo. Ti dve kombinaciji se lahko smatrata kot tipični za plesno sezono. Od svetlih pastelnih barv vidimo pogosto tudi rmeno barvo v različnih

niansah. Vsekako pa stoji letošnja zimska sezona v znamenju svetlih plesnih barv, s katerimi lepo kontrastira tako črna barva frakov kot črna barva damskih toalet. Seveda pa so tudi črne damske toalete bogato garnirane z vezeninami od strassa in srebra.

Studyard Kipling:

145

Knjiga o džungli.

Mowgli je sedel, držeč z rokami glavo in mrmral sam pri sebi. Obhajala so ga različna čudna čustva; bilo mu je res kakor da bi se bil zastrupil; v glavi se mu je vrtelo in slabo mu je bilo. Izpil je toplo mleko v dolgih požirkih; Messna ga je zdaj pa zdaj potrkala pa hrbtu, ker ni bila do dobra prepričana, ali je res bil njen sin Nathoo iz prejšnjih časov ali kako čudovito džungelsko bitje; vendar je bila vesela, ko je videla, da je bil iz mesa in krvi.

»Sin,« je rekla nazadnje, in oči so ji bile polne ponosa, »zali ti je že kdo povedal, da si zal kot nobeden drug človek?«

»Ha?« je dejal Mowgli, ki seveda še ni slišal nič takega. Messna se je mehko, srečno nasmejala. Njegov pogled ji je bil dovolj.

»Toraj sem jaz prva? Dobro to, dasi se redko kdaj nameri, da mati pove sinu kaj takega. Jako zal si. Še nikdar nisem videla takega človeka.«

Mowgli je zvilal vrat in skušal pogledati preko rame; Messua se mu je smejala tako dolgo, da se je nazadnje Mowgli, ki ni vedel, zakaj se smeja, moral smejati z njo vred in je še otrok smeječ se letal od enega do drugega.

»Nikar, ne smeš se norčevati iz brata,« ga je karala Messna in ga pritisnila na prsa. »Ko boš napol tako zal, te bomo oženili z najmlajšo kraljevo hčerko in jeznil boš na velikih slonih.«

Mowgli ni razumel od vsega govorjenja niti ene besede izmed treh; toplo mleko mu je po štirideset maj dolgem teku dobro delo; radi tega se je zvil v klopčič in v malo trenutkih trdno zaspal. Messna mu je odmaknila lase od oči, ga pokrila z odejo in bila srečna. Spal je ostali del noči in ves naslednji dan; njegovi naravni nagibi, ki niso nikdar popolnoma zaspali v njem, so mu rekli, da se mu ni bati ničesar. Ko se je prebudil, je skočil pokonci, da se je koča stresla, odeja, s katero ga je Messua pokrila, je bila vzrok, da je sanjal o pasteh. In tako je stal tam sredi kočice z nožem v roki, zaspanih oči, pripravljen za vsak boj.

Messua se je nasmejala in postavila večerjo predenj. Bilo je samo nekoliko kruha, pečenega pri ka-dečem se ognju, riž in nekoliko kosov kisle ykuhane tomarinde, baš dovolj, da prebije do večernega uboja. Vonj rose po močvirju ga je naredil lačnega in ne-narnega. Zelel je dovršiti svoj pomladanski tek, toda otrok je hotel po vsej sili biti v njegovem naročju. Messua pa je hotela, da bi si dolge modročne lase počesal. Ko ga je česala, je prepevala abotne pesmi za majhne otroke, nazivljala Mowglija sedaj sina, sedaj ga prosila, naj podeli otroku nekoliko njegove džungelske moči. Vrata v koči so bila zaprta, vendar je Mowgli slišal nek glas, ki ga je prav dobro poznal. Videl je, kako silno se je Messua prestrašila, ko se je pred vrati prikazala velika siva šapa in je zunaj zavilil Sivi brat.

»Poberi se in me počakaj. Niste hoteli priti, ko sem vas klical,« je velel Mowgli v džungelskem jeziku,

ne da bo obrnil glavo. In velika šapa je izginila.

»Nikdar — ne pripelji — svojih služabnikov se boj,« je prosila Messua. »Vedno — sem živela v miru z džunglo.«

»Sedaj je mir,« je odvrnil Mowgli in vstal. »Spomni se na ono noč na potu v Kanhiwaro. Cele množice takega ljudstva so bile pred teboj. Vendar vidim, da džungelsko ljudstvo niti v pomladnem času ne pozablja vedno. Mati, jaz grem.«

Messua je stopila ponižno v stran — po njenih mislih je bil v resnici gozdni bog — ko pa je njegova roka segla po vratih, se je oglasilo v njej materinsko srce in vrgla mu je roke okrog vratu.

»Pridi nazaj!« mu je šepnila. »Sin ali ne sin, pridi nazaj, zakaj ljubim te — glej, tudi njemu je hudo.« Otrok je začel jokati, ker je fant s svetlim nožem odhajal.

»Pridi zopet nazaj,« je ponavljala Messua. »Ta vrata niso tebi ne ponoči ne podnevi nikoli zaprta.« Mowgliju je bilo, kakor bi ga nekaj dušilo v grlu, ko je odgovoril: »Pridem gotovo.«

»Sedaj pa,« je dejal, ko je potisnil v stran glavo laskajočega se volka na pragu, »zoper tebe imam majhno pritožbo, Sivi brat. Kako to, da niste prišli vi štirje, ko sem vas pred tolikim časom klical?«

»Pred tolikim časom? Sinoči je bilo. Jaz — mi smo prepevali po džungli nove pesmi, saj sedaj je čas novega govorjenja. Ali veš?«

»Kajpada, kajpada.«

(Dalje prihodajti.)

Najboljši šivalni stroj in kolo
je odlično le

ORTNER in ADLER

na dom, obrt in industrijo v vseh opravilih.

Isotom pisalni stroj DUBIED

Velikna garancija

Josip Petelinc
Ljubljana

„Vinocef“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke,
volna v raznih barvah rokavice,
avgavice, dokolenice, nahrbtniki
za šolarje in lovce, dežniki, klovi,
šifoni, žepni robci, palice, vilce, noži, škarje,
potrebščine za šivilje, krojače,
čevljarje, in brivce

edino le pri tvrdki

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

Blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo

„GROM“ CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brsojavkam: „GROM“. Telefon Int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 pera, debelo tiskano
Din 1.—

Čreva
vsakovrsna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi Kupim tudi
surovi in stopljeni loj
in ga plačam po najvišji dnevni ceni.
Jos. Beroman, Ljubljana, Pnjanska c. 85

Iščem elegantno
sobo s separatnim ohodom in električno razsvetljavo
Plačam do 500 Din mesečno. — Ponudbe na uprave lista pod »Soba«.

Dobro znana tvrdka
kupi vse množino be kovega oglja in suhih bu kovih drv. Ponudbe: esella postale 841, Trieste

DRVA - ČEBIN
Wolfova 1/II. - Telef. 58.

Absolvent
trgovske šole išče mesta kot skladiščnik ali kaj sličnega. Gre tudi na deželo in kakemu lesnemu podjetju. Nastop lahko takoj ali s 1. februarjem. Ponudbe prosil pod »Skladiščnik« na upravo lista.

Prodam ceno
kompletni nemško-angleški slovar in nekaj angleških knjig. Naslov pove uprava Nar. Dnevnika.

Stanovanje
obstoječe iz treh sob, poselske sobe, kuhinje, kopalnice in drugih priključit, se odda s 1. februarjem 1927 v najem. — Vprašati je pri ravnateljstvu Vzemne posejilnice, palača na Miklošičevi cesti.

Proda se ceno
»Mayerjev Lexikon« 8. izdaja in »Weltall und Menschheit«. Naslov pove uprava lista.

Instrukcije
be prosil na upravo lista 188a visokošolec. Pomud pod »Dober uspeh«.

Širite „Nar. Dnevnik“

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev, kakor tudi registriranih blagajn. Rasne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spremljenim po naročilu in vzorcu. — Tehnična znamenja.

LUD. BARAGA - Ljubljana, Šelenburgova ul. 6.
TELEFON 950.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKV
Ustanovljena leta 1889. Telefon št. 16. (GRADSKA ŠTEDIONICA) Poštni ček. 10.533. Ustanovljena leta 1889.

LJUBLJANA, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 250 milijonov dinarjev

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tek račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja nad 1000 milijonov kron

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamci zanjo poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalogajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihrane največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.